

N:o 32.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 Febr. 1868, kl. 7 e. m.

*Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens
Åttonde Hufvudtitel.*

(2:a U. A.)

Under *Åttonde Hufvudtiteln*, som innefattar anslagen till *Ecklesiastik-departementet*, uppfördes vid sistlidne riksdag: penningar 3,246,675 R:dr 61 öre, indelta räntor enligt markegång på förslag 258,954 R:dr 59 öre, indelt spanmål 520,092 kubikfot 1 kanna med ett värde efter 2 R:dr kubikfoten af 1,040,184 R:dr 20 öre samt oindelt spanmål 26,442 kubikfot 8 kannor efter samma pris, upptagna till 52,885 R:dr 60 öre; utgörande dessa tillgångar tillsammans 4,598,700 R:dr.

De förändringar, som i afseende å förevarande Hufvudtitel ifrågakommit, omförmälas här nedan i den ordning, hvaruti anslagen i Riks-staten äro uppförda.

Riks-arkivet.

1:o. Herr *J. J. Nordström* har uti en inom Första Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 83) föreslagit, att det vid nästlidne års riksdag på ordinarie stat anvisade belopp af 600 R:dr, att af Riksarkivet användas till inköp af inhemska, tryckta litterära arbeten i ersättning för de till detsamma tillförene aflemnade så kallade arkiv-exemplaren, måtte få mot vederbörlig redovisning användas äfven till inköp, efter behof af erforderliga utländska, litterära arbeten. Till stöd härför har motionären anført, hurusom, sedan Riksarkivet fått sig uppdraget att från trycket utgifva sådana, hos detsamma och

*Angående
dispositionen
af Riks-
arkivets an-
slag till inköp
af böcker.*

i andra samlingar befintliga handlingar, som för fäderneslandets historia äro af vigt, inköp äfven af ett och annat för häfdeforskningen oundgängligt utländskt arbete vore af behovet tid efter annan påkalladt.

Då de af motionären nu anförda skäl syntes Utskottet grundade, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte medgifva det må ifrågavarande anslag, mot vederbörlig redovisning, få användas äfven till inköp efter behof af erforderliga utländska litterära arbeten.

Kleresistaten.

*Angående
prostetunna
för Häreneds
pastorat.*

2:o. Under ofvannämnda anslagstitel har Kongl. Maj:t äskat uppförande af 7 kubikfot 6 kannor oindelt spanmål, $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ korn, att utgå i penningar efter tioårigt medelmarkegångspris för Skaraborgs län såsom *prostetunna* åt Kontraktsposten öfver Källands kontrakt i Skara stift för Häreneds nybildade pastorat.

Under återopande af hvad beträffande denna fråga finnes meddeladt i Statsråds-protokollet (bil. 7 sid. 3—5) tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen må till hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit lemna bifall.

*Angående
prostetunna
för Finnerödja
pastorat.*

3:o. Till fyllnad i prostetunna åt Kontraktsposten i Norra Wadsbo kontrakt af Skara stift för Finnerödja nybildade pastorat, för hvilket prostetunna redan utgöres med 1 kubikfot 2,60 kannor, har Kongl. Maj:t äskat beviljande af 5 kubikfot 0,40 kannor oindelt kronotiondespanmål, hälften råg och hälften korn, att utgå efter tio års medelmarkegångspris för Skaraborgs län.

Af en för Utskottet tillgänglig, utaf vederbörande tjänsteman meddelad uppgift öfver utgående prostetunnor inom Norra Wadsbo fögderi har Utskottet, bland annat, inhemtat, att intill den 1 Maj 1866, till hvilken tid Hofva och Finnerödja församlingar utgjort ett pastorat, prostetunna utgått med sammanlagdt 7 kubikfot 5,60 kannor spanmål för dessa båda församlingar, men att, efter denna tid och sedan hvardera församlingen blifvit ett särskildt pastorat, nämnde spanmål så fördelats, att för Hofva församling i räkenkapen utförts 6 kubikfot 3 kannor samt för Finnerödja 1 kubikfot 2,60 kannor. Då emellertid, enligt hvad det i föregående punkt omförmälda Statsråds-protokoll innehåller, inom de kontrakt af Skaraborgs län, hvarest prostetunna utgöres, densamma skall utgå med 1 tunna $6\frac{2}{5}$ kappar kronotiondespanmål och icke med jern tunna, har Utskottet ansett äfven bemälda kontraktspost, för att i förevarande fall komma i åtnjutande af enahanda rätt som hans vederlikar inom samma ort och i öfverensstämmelse med hvad, jemlikt Kongl. Brefvet den 29 December 1860, rörande

prostetunna i Carlsborgs garnisons och Tiveds inom berörda kontrakt belägna församlingar blifvit bestämdt, böra för hvardera af nämnda pastorat tillerkännas prostetunna efter ortens sed, eller sistnämnda belopp, och får alltså hemställa,

att under anslaget till kleresistaten må uppföras 7 kubikfot 6 kannor oindelt kronotionde-spanmål, hälften råg och hälften korn, att, efter 10 års medelmarkegångspris, till kontraktsprosten i Norra Wadsbo kontrakt årligen utgå.

4:o. Med anledning af Statskontorets uti dess den 15 sistlidne November afgifna underdåniga berättelse angående Statsverkets tillstånd och förvaltning gjorda anmälan, att från denna hufvudtitels anslag för *kleresistaten* blifvit indragen behaglig tidsförlänings-spanmål till belopp af 191 kubikfot 9 kannor, har Kongl. Maj:t föreslagit, att samma belopp afräknas från den indelta spanmål, som i nu gällande riksstat finnes under berörda anslag uppförd; hvilket torde af Riksdagen godkännas.

Angående indragning af behaglig tidsförlänings-spanmål.

Karolinska Mediko-kirurgiska Institutet.

5:o. För Karolinska Institutets behof har Kongl. Maj:t äskat följande årliga anslag, nemligen: till anskaffande af bränsle för den uti Institutets nya, för undervisning i pathologisk anatomi och kemi afsedda, byggnad anbragta uppvärmnings- och luftvexlingsapparat 1,115 R:dr; till arfvode för apparatens skötsel 200 R:dr; samt för bestridande af kostnaden för förbrukning af vatten från den uti Institutets lägenheter anbragta vattenledning 236 R:dr.

Angående förhöjning i Karolinska Institutets anslag.

Med afseende å hvad uti Statsråds-protokollet (bil. N:o 7 sid. 17—19) är rörande behovet af de ifrågakädda anslagen anfördt, tillstyrker Utskottet att Riksdagen måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, till förhöjning i Karolinska mediko-kirurgiska Institutets anslag anvisa

a) 1,115 R:dr till bränsle för uppvärmnings- och luftvexlingsapparaten i den för undervisning i pathologisk anatomi och kemi vid Institutet uppförda byggnad;

b) 200 R:dr till arfvode för apparatens skötsel; samt

c) 236 R:dr för bestridande af kostnaden för förbrukning af vatten från den uti Institutets lägenheter anbragta vattenledning.

Elementarläroverken.

Angående
anslag för
elementar-
lärares upp-
flyttning i
högre lönegrad.

6:o. Sedan, jemlikt en inom Ecklesiastik-departementet gjord beräkning å de belopp, som för hvarje å stat uppförd lärarebeställning vid rikets elementarläroverk äfvensom för öfningslärare vid de fullständiga elementarläroverken, enligt de för *uppflyttning i högre lönegrad* fastställda grunder, borde för år 1869 utgå utöfver det för innevarande år anvisade lönebelopp, det visat sig, att summan af dessa belopp utgjorde tillsammans 27,200 R:dr, men att, om från denna summa afdrag skedde för de besparingar, som genom äldre lärares afgång kunde antagas uppkomma, det belopp, hvarmed det nu utgående läroverksanslaget behöfde med afseende på uppflyttningarne i högre lönegrad förhöjas, uppginge till 16,200 R:dr, har Kongl. Maj:t af Riksdagen äskat ett anslag till sistnämnda belopp att å elementarläroverkens stat uppföras.

I sammanhang härmed har Utskottet till behandling förehaft dels Herr *C. J. Svenséns* inom Andra Kammaren väckta, till Stats-Utskottet remitterade motion (N:o 131), innefattande hemställan att Riksdagen ville för sin del besluta: att biskoparne i Upsala och Lund befrias från prokanslersemetet vid universiteten, och att detta embete, om något sådant skall finnas, uppdrages åt personer, som Konungen dertill förordnar; att biskoparne likaledes befrias från eforatet öfver elementarläroverken, och att Konungen i stället utnämner — vare sig för särskilda läroverk eller för grupper af sådana — oaflönade direktioner, på sätt redan sker i fråga om flera dylika institutioner; att Konungen äfvenledes förordnar särskilda oaflönade direktioner att hafva uppsigt öfver folkskolelärare-seminarierna, hvilka, såsom bekant, för närvarande stå under ledning af konsistorierna i de städer, der seminarierna råka att vara belägna; att, hvad i öfrigt folkskoleväsendet beträffar, biskopar och konsistorier likaledes befrias från det dem nu åliggande inseende deröfver, och att detta i stället anförtros åt af landstingen för de respektive länen valda oaflönade öfverstyrelser, i de fall ej särskilda städer redan fått eller framdeles få denna angelägenhet på annat sätt ordnad; samt att de omkostnader, som erfordras till bestridaude af löpande expeditionsutgifter för de ifrågavarande nya skolstyrelserna, må utgöras af tillgångar, som antingen redan finnas eller kunna beredas under anslagen å Åttonde Hufvudtiteln; dels Herr *Jonas Anderssons* inom Andra Kammaren väckta motion (N:o 299) med förslag, att Riksdagen ville för sin del besluta, att det förberedande kunskapsmått, som nu tillhör första och andra klasserna uti våra elementarläroverk, från dessa läroverk afskiljes och antingen öfverflyttas på folkskolan eller öfverlätas åt den enskilda omtanken att derom på annat sätt besörja, samt att derigenom uppkommande besparingar antingen indragas till statskassan, eller användas till löner åt lärare för utvidgning af ofullständiga läroverk; och att efter föregången under-

sökning af vederbörande Utskott, tidsenliga rättelser i öfrigt inom skolans område hos Kongl. Maj:t anmälas; dels slutligen Herr *Liss Olof Larssons* och Herr *Carl Anders Larssons* inom Andra Kammaren väckta motioner (N:ris 307 och 278) om nedsättning eller indragning af åtskilliga anslag under de särskilda hufvudtitlarne, i hvad dessa motioner angå anslagen till elementarläroverken. Den förre har dervid endast yrkat afslag å den af Kongl. Maj:t äskade, här ofvan omförmälda anslagsförhöjning, hvaremot den sednare, under anförande, bland annat, att lärokurserna i elementarläroverkens tvänne nedersta klasser vore så låga, att de kunde vida fullständigare inhemtas i de vanliga folkskolorna, föreslagit, att Riksdagen ville besluta en minskning af $\frac{2}{7}$ af beloppet till elementarläroverken och dymedelst bespara i rundt tal 234,000 R:dr; samt att Riksdagen ville i sammanhang med beslutet om en sådan minskning i anslaget, underdånigst anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådana ändringar i nu gällande skolstadga för elementarläroverken, som kunde blifva nödiga i anseende till anslagets inskränkning och lärarepersonalens deraf följande minskning.

Denna sednare framställning, som, i likhet med Herrar *Jonas Anderssons* och *C. J. Svenssens* motioner, åsyftar omskapning af hela undervisningsväsendet, har Utskottet, som väl erkänner önskligheten af förbättringar i detta hänseende, icke kunnat biträda i saknad af nödig utredning i ämnet, hvilken utredning dessutom torde vara att förvänta från det inom Andra Kammaren tillsatta Tillfälliga Utskott, som har att behandla frågor rörande elementarläroverken och folkundervisningen. Hvad åter angår den af Kongl. Maj:t äskade, häröfvan omförmälda förhöjningen i anslaget till elementarläroverken, så, enär densamma endast är afsedd för verkställande af den uppflyttning till högre lönegrad, som blifvit lärarne vid elementarläroverken tillförsäkrad, tillstyrker Utskottet,

a) att till aflöning, efter gällande grunder, för elementarläroverkens rektorer, lektorer, adjunkter och kolleger äfvensom för de vid de fullständiga läroverken anställda öfningslärare må, utöfver nuvarande anslag, uppföras 16,200 R:dr; och

b) att förenämnde motionärers framställningar icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

7:o. Sedan Kongl. Maj:t, på sätt stadsfullmäktige i Stockholm hemställt, medgifvit, att på Stockholms kommun finge öfverflyttas den församlingarne derstädes åliggande skyldighet att för elementarläroverken bekosta skolhus och rektorsboställen, i den mån staden genom öfverenskommelse med församlingarne eller på annat sätt hunne att förskaffa sig erforderliga lägenheter, har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att å elementarläroverkens stat må, såsom ersättning för det till aflöning åt lärarne vid elementarläroverken derstädes från kommunen hittills utgående bidrag, uppföras ett belopp af 15,000 R:dr att utgå från och med

Angående befrielse för Stockholms stad att bidraga till elementarlärarnes aflönande.

det år, då förenämnda skyldighet att bekosta läroverkshus och rektorsboställen blifvit af kommunen fullständigt öfvertagen.

Skyldigheten att till lärarnes vid elementarläroverken i Stockholm aflöning lemna ett årligt bidrag af 15,000 R:dr är hufvudstaden ålagd genom Kongl. brefvet den 20 November 1816. Af detta bref, hvaraf Utskottet förskaffat sig del, inhemtas, bland annat, att — sedan Öfverståthållare-embetet, med anledning af ifrågasatt lönetillökning ej mindre för Stockholms stads magistrat än för dess Handels-kollegium och åtskilliga utaf stadens särskilda verk, uti skrifvelse af den 17 förutgångne Augusti, under anförande, att den ifrågaställda lönetillökningen för stadens embets- och tjenstemän, hvaraf de vore i obestriddigt behof, icke kunde tillvägabringas med de inkomster stadskassan då egde, i underdånighet anhållit, att staden ifrån och med 1817 års början och så allt framgent måtte få beräkna och uppbära dels den för stadens egentliga behof uti Kongl. brefvet den 5 Juni 1812 stadgade tolag till dubbelt belopp, eller, som vore detsamma, i liqviden derom räkna 96 skillingar på hvarje bankoriksdaler af alla inkommande och utgående handelsvaror, dels 50 procent förhöjning å stämpel- och vågpenningar i packhuset utöfver hvad då gällande taxor stadgade, samt ändtligen att stadens odalränta under benämning tomtörefgift måtte till dubbelt, emot hvad den då beräknades, förhöjas och samma grund vid friköpsskillingars bestämmande följas — Kongl. Maj:t efter åtskilliga jemkningar och tillägg, fastställt det af Öfverståthållare-embetet i förberörda afseende öfverlemnade förslag till förändrad lönestat för stadens embets- och tjenstemän och i sammanhang dermed stadgat, bland annat, följande: "hvarjemte och då Wi i nåder bifallit, att stadens tolags- och tomtörefgifter samt stämpel- och vågpenningarne i packhuset få från nästkommande års början till det af Eder i underdånighet föreslagna belopp uppbäras, Wi i nåder förordnat, att ifrån och med nämnda år af stadens medel årligen må utgöras:

1:o) Till understöd för stadens uppfostrings- och läroverk, att efter framdeles af Oss i nåder fastställande grunder användas, 10,000 R:dr, utom hvad af stadens kassa till storskolans vidmagthållande nu utgöres". — — —

Då här af synbarligen, framgår, att berörda bidrag till läroverken blifvit hufvudstaden ålagdt såsom vilkor för åtnjutande af de fördelar i afseende å förhöjd tolag m. m., som genom åberopade nädiga bref blifvit kommunen tillförsäkrade, har Utskottet af sådan anledning ansett sig böra hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit icke må af Riksdagen bifallas.

Angående hysersättning för rektorn vid Strengnäs läroverk.

8:o. Sedan Kongl. Maj:t, i enlighet med Statskontorets derom gjorda hemställan, medgifvit bland annat, att nuvarande innehafvaren af rektorsbefattningen vid Strengnäs högre elementarläroverk finge, från den tid Lektoren L. Broman lemnade samma befattning och till dess den af äldste lektorn, Doktor J. Geze-

lius nu innehafda boställslägenhet af läroverkets rektor tillträdades, från läroverkets kassa årligen uppbära en hyresersättning af 150 R:dr, har Kongl. Maj:t nu gjort nådig framställning derom, att till fyllnad i berörda hyresersättning, så att den i sin helhet komme att utgöra 500 R:dr, måtte anslås ett belopp af 350 R:dr, att utgå från den 1 Juli 1866, då nuvarande innehafvaren, Filosofiedoktorn J. A. Drysén tillträdde rektorsbefattningen, intilldess, efter Lektorn Gezelii afgång från sin befattning, rektorn vid nämnda läroverk kommer i åtnjutande af den boställslägenhet, Gezelius nu innehar.

Med hänseende till hvad Statskontoret uti underdånigt utlåtande i ämnet anført (se Statsråds-protokollet bil. N:o 7 sid. 8 och 9) tillstyrker Utskottet, att till hyresersättning för rektorn vid elementarläroverket i Strengnäs må å Allmänna indragningsstaten uppföras 350, R:dr att årligen utgå från den 1 Juli 1866, till dess bemälda rektor kommer i åtnjutande af den för honom afsedda boställslägenhet.

9:o. Till godtgörelse för de från *Landskrona stad och kyrka* förut utgående bidrag till aflöningen för rektorn, äldste kollegan och sångläraren vid dervarande läroverk har Kongl. Maj:t äskat anvisande af 41 R:dr 50 öre.

Då af Statskontorets i ämnet afgifna underdåniga utlåtande (se Statsråds-protokollet Bil. N:o 7 sid. 20) inhemtas, att någon anledning icke förefinnes, hvarför ifrågavarande bidrag, om hvilkas uppkomst tillförlitliga upplysningar saknas, fortfarande skulle af Landskrona kyrka och kommun utgöras, tillstyrker Utskottet,

att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, ett belopp motsvarande omförmälda bidrag, eller 41 R:dr 50 öre, må i elementarläroverkens stat uppföras.

Angående ersättning för från Landskrona kyrka och stad hittills utgående bidrag till elementarlärarnes aflöning.

10:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 225) har Herr *A. W. Nilson* hemställt, att Riksdagen måtte åt Rektorn vid Hjo läroverk *Th. N. Lindskog* anslå hyresersättning af allmänna medel att med 300 R:dr årligen utgå från och med innevarande år och så länge den rektor tillhörande boställslägenheten af Kollegan *J. A. Klefbeck* innehafves.

Då frågor af den beskaffenhet som den, hvilken i förevarande motion gjorts till föremål för Riksdagens bedömande, enligt Utskottets åsigt, icke böra till afgörande förekomma, förr än vederbörande myndigheter haft tillfälle att i ämnet sig yttra, men sådant i förevarande fall ej är förhållandet, har Utskottet icke kunnat motionärens framställning understödja, utan hemställer,

att Herr Nilsons ofvanberörda motion må lemnas utan afseende.

Angående hyresersättning åt rektorn vid Hjo läroverk.

Angående anslag till en pedagogisk undervisningsanstalt i Stockholm.

11:o. Inom Första Kammaren har Herr *A. F. Beckman* (i motion N:o 77) väckt det förslag, att Riksdagen ville till Kongl. Maj:ts disposition ställa ett anslag af 8,000 R:dr årligen för anordning på lämpligaste sätt af en normal-skola i Stockholm och en dermed förenad pedagogisk undervisningsanstalt för dem, hvilka ämna såsom lärare ingå vid elementarläroverken, samt att denna summa måtte utgå från och med det år, då besagda anstalt träder i verksamhet; och är denna motion till Stats-Utskottets behandling öfverlemnad.

Att skolundervisningens fortgående förbättring hufvudsakligen betingas af lärareskicklighetens utveckling lär icke kunna bestridas. Lika allmänt erkänt torde behöfvat vara af en bildningsanstalt, der de, som vilja egna sig åt lärareyrket, ej allenast kunde få inhemta de allmänna och väsendtliga grunderna för detta kalls utöfning, utan äfven erhålla en säker ledtråd vid sin praktiska verksamhet. Ehuru Utskottet sålunda icke kan annat än erkänna önskligheten af att detta behof blefve på ett ändamålsenligt sätt fylldt, har Utskottet, i brist af nödig utredning, likväl icke ansett sig kunna ingå i bedömande af lämpligheten utaf den af motionären föreslagna normalskolan och dermed förenad pedagogisk undervisningsanstalt. Och får Utskottet derföre hemställa,

att Herr Beckmans motion för närvarande icke må till någon åtgärd föranleda.

Angående ifrågasatt utvidgning af elementarläroverk och pedagogier.

12:o. Inom Riksdagens Andra Kammare äro nedannämnda yrkanden gjorda angående utvidgning af åtskilliga elementarläroverk och pedagogier, nemligen:

af Herr *A. Lundström*, som (uti motion N:o 40) föreslagit, att Riksdagen måtte bevilja nödiga anslag för aflöning af ytterligare tvänne lektorstjenster vid Luleå högre elementarläroverk, med rättighet för detsamma att dimittera lärjungar till universitetet äfven på den klassiska linien;

af Herr *A. Grenander*, som (uti motion N:o 228) yrkat, att lägre elementarläroverket i Sköfde måtte på elementarläroverkens stat till femklassigt uppflyttas;

af Herr *J. Ohlsson*, som (uti motion N:o 85) för utvidgande af Oscarshamns elementarläroverk till femklassigt anhållit, att Riksdagen ville till erforderlige lärares aflöning anslå nödiga medel;

af Herr *S. A. Hellerström*, hvilken (uti motion N:o 147) föreslagit, det Riksdagen ville för sin del besluta, att Carlshamns femklassiga elementarläroverk skulle till fullständigt på såväl den klassiska som den reala linien upphöjas, samt dertill anslå nödiga medel;

af Herr *S. Trägårdh*, som (uti motion N:o 86) hemställt, att Riksdagen måtte besluta uppflyttning af lägre elementarläroverket i Ystad till fullständigt högre

högre elementarläroverk på såväl den lärda som reala linien, samt anslå de medel, hvilka för en ökad lärarepersonal derstädes komme att erfordras;

af Herr *E. J. Rudberg*, som (uti motion N:o 27) föreslagit, att Borgholms pedagogi måtte höjas till treklassigt läroverk och lön till en tredje lärare derstädes anvisas;

af Herr *F. Rooth*, hvilken (uti motion N:o 229) föreslagit, att Engelholms tvåklassiga pedagogi måtte fördes med en tredje lärare och således upphöjas till treklassigt elementarläroverk; samt

af Herr *A. W. Nilson*, som (uti motion N:o 224) föreslagit, att pedagogien i Falköping måtte utvidgas från enklassig till tvåklassig med den aflöningsstat, som för dylika läroverk är gällande.

Enligt hvad Utskottet från Ecklesiastik-departementet inhemtat, hafva utaf de 70 lärareplatser, för hvilka vid 1865—66 års riksdag löner anvisades, 44 platser af brist på kompetente sökande ännu icke kunnat tillsättas, hvarför utan 42 äldre läraretjänster för närvarande äro obesatta; och vid sådant förhållande har Utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka inrättande af någon ny lärarebefattning, utan hemställer,

att Riksdagen må lemna utan afseende

a) Herr Lundströms motion angående utvidgning af elementarläroverket i Luleå,

b) Herr Grenanders motion om uppflyttning af läroverket i Sköfde till femklassigt elementarläroverk,

c) Herr Ohlssons motion om utvidgning af läroverket i Oscarshamn,

d) Herr Hellerströms motion att Carlshamns läroverk måtte utvidgas till fullständigt på såväl den klassiska som den reala linien,

e) Herr Trägårdhs motion rörande utvidgning på enahanda sätt af läroverket i Ystad,

f) Herr Rudbergs motion om pedagogiens i Borgholm uppflyttning till treklassigt elementarläroverk,

g) Herr Rooths motion angående pedagogiens i Engelholm förändring till treklassigt elementarläroverk, samt

h) Herr A. W. Nilsons motion om utvidgning af pedagogien i Falköping.

13:o. Herr *A. Lundström* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 106) föreslagit, att Riksdagen måtte befria Piteå stad från allt bidrag till aflöning af en lärare vid elementarläroverket derstädes, samt anslå medel till den af staden förut bekostade lärarens aflöning, så att läroverket fortfarande kunde förblifva femklassigt.

*Angående
befrielse för
Piteå stad
från utgif-
vande af lön
till en lärare
vid elementar-
läroverket
derstädes.*

Härvid torde få erinras, att, efter det, genom den vid 1856—1858 års riksdag beslutade reglering af de offentliga undervisningsverken, lärdomsskolan i Piteå blifvit förändrad till apologistkola med 3 lärare, Rikets Ständer, i anledning af derom vid 1859—1860 års riksdag af enskilde motionärer gjorda framställningar, beviljat 1,000 R:drs lön för en ny lärare derstädes och 500 R:drs lönetillökning åt rektor, samt dervid tillika medgifvit, att undervisningen i nämnda skola finge, genom den tillökning i lärarekrafter, som staden Piteå erbjudit att bekosta, fortfarande bibehålla samma omfång, som vid femklassiga läroverk; och då således på staden torde ankomma att fortfarande utgifva eller för framtiden indraga ifrågavarande aflöningsbelopp, hemställer Utskottet,

att Herr Lundströms ifrågavarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Angående förminskning af kontanta anslaget till elementarläroverken.

14:o. Enär vid sednaste lönereglering för elementarläroverken lärarnes löner blifvit till visst belopp i penningar för hvarje befattning bestämda och de lärare, i hvilkas löner spanmål ingår, erhålla i kontant den fyllnad, som efter beräkning af spanmålets värde till förslagspriset på hvarje lön belöper, bör således, då, enligt Riksdagens beslut, förslagspriset höjts med 10 öre för kubikfoten, det *kontanta anslaget till elementarläroverken* minskas med det belopp, hvar till denna förhöjning i värdet af den till löner anslagna spanmålen uppgår. Enligt uppgjord beräkning utgör denna förhöjning en summa af 10,908 R:dr 71 öre; hemställande alltså Utskottet,

att det kontanta anslaget till elementarläroverken må med berörda belopp 10,908 R:dr 71 öre förminskas.

Härvid har Utskottet dock skolat erinra, att, då elementarlärarne, hvilka, jemlikt Kongl. Kungörelsen den 11 Maj 1855, för den indelta spanmålen erhålla lösen efter medelmarkegång, deremot för den oindelta uppbara lösen efter det värde, hvartill spanmålen i Riksstaten beräknas, endast så stor del af den föreslagna nedsättningen i penningeanslaget, som på den indelta spanmålen belöper, eller 8,875 R:dr 74 öre, utgör Statsverkets besparing.

Angående förändring i elementarläroverkens spanmålsanslag.

15:o. Med anledning af hvad Statskontoret i förberörda berättelse angående Statsverkets tillstånd och förvaltning anfört beträffande *anslaget till elementarläroverken*, har Kongl. Maj:t föreslagit, dels att från den *indelta spanmålen* under detta anslag måtte afräknas 143 kubikfot 9 kannor, motsvarande hvad förut utgått till en kollega vid Skenninge skola, men numera, enligt föreskriften i Kongl. Brefvet den 10 Juli 1846, till Statsverket ingår, dels ock att till anslaget för elementarläroverken måtte omföras en under anslaget till pedagogier och folkskolor i nu gällande riksstat upptagen kvantitet indelt spanmål, 1,156 kubikfot 9 kannor, som ingår i lärarnes vid elementarläroverken löner; och torde Riksdagen

härtill lemna bifall.

Pedagogier och Folkskolor.

16:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att ej mindre nyssnämnda spanmålsbelopp, 1,156 kubikfot 9 kannor, än äfven den indelta spanmål, 56 kubikfot 6 kannor, som är under förevarande anslag uppförd för f. d. pedagogien i Hofva församling, men enligt nådiga Brevet den 20 Maj 1859 numera blifvit till Statsverket indragen, måtte från anslaget till pedagogier och folkskolor uteslutas; hvilket äfven torde

Angående minskning i spanmålsanslaget till pedagogier och folkskolor.

af Riksdagen godkännas.

17:o. Under åberopande af hvad Utskottet här ofvan under punkten 14 anfört i fråga om reglering inom anslaget till elementarläroverken, får Utskottet, enär enahanda förhållande som vid elementarläroverken eger rum i afseende å aflöningen vid de utvidgade *pedagogierna* och den nedsättning i kontanta anslaget, som härvid i följd af förhöjningen i spanmålens förslagspris bör ega rum, beräknats till 257 R:dr 36 öre, hemställa,

Angående nedsättning i anslaget till pedagogier och folkskolor.

att kontanta anslaget till pedagogier och folkskolor må med med 257 R:dr 36 öre nedsättas.

Folkundervisningen.

18:o. Från och med år 1864, då minimilönerna för examinerade folkskolelärare, jemlikt Rikets Ständers vid närmast föregående riksdag fattade beslut, förhöjdes till 400 R:dr, utom husrum, vedbrand och kofoder, har för hvarje år varit till Kongl. Maj:ts disposition ställd en å Riksgälds-kontoret anvisad summa af 30,000 R:dr att utgå till understöd åt de församlingar, hvilka förbundet sig att höja sina lärares löner utöfver förenämnda minimibelopp, i afseende å hvilket anslags användande varit stadgadt, att statsbidrag för ifrågavarande ändamål finge utgå till lika belopp med församlingarnes ytterligare tillskott, men ej öfverstiga 50 R:dr årligen för hvarje lärare. Då alldeles samma skäl talade för öfverförande på ordinarie stat af ifrågavarande anslag som för den redan efter 1863 års riksdag vidtagna åtgärd, hvarigenom det för förhöjning af examinerade folkskolelärares löner till minimibeloppet afsedda anslag af 120,000 R:dr blifvit i riksstaten uppfördt och då båda anslagen vore afsedda för hufvudsakligen enahanda ändamål, eller löneförbättring för examinerade folkskolelärare, har Kongl. Maj:t föreslagit, att det hittills för höjande af examinerade folkskolelärares löner utöfver minimibeloppet beviljade anslag, 30,000 R:dr, må fortfarande under samma vilkor som tillföre utgå och, sammanslaget med det nuvarande ordinarie anslaget

Angående uppförande å ordinarie stat af anslaget till höjande af examinerade folkskolelärares löner utöfver minimibeloppet m. m.

120,000 R:dr för höjande af sådana lärares aflöning till minimibeloppet, å riksstatens Åttonde Hufvudtitel uppföras under rubriken: "löneförbättring för examinerade folkskolelärare" med ett belopp af 150,000 R:dr, under bibehållande i öfrigt af den nu gällande föreskriften, att samtliga för folkskoleväsendet under samma hufvudtitel anvisade medel tillsammans anses som ett reservationsanslag.

Med hänseende till hvad beträffande denna fråga vidare är uti Statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7, sidd. 21 och 22) meddeladt, tillstyrker Utskottet,

att, på sätt och med de vilkor Kongl. Maj:t föreslagit, å Åttonde Hufvudtiteln må uppföras de på Riksgälds-kontoret tillförene anvisade 30,000 R:dr till höjande af examinerade folkskolelärares löner utöfver minimibeloppet.

Angående väckt fråga om öfverlemnande åt församlingarne af hela personliga skyddsafgiften.

19:o. Uti underdånig skrifvelse af den 16 Juni 1866, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Åttonde Hufvudtitel, anhöllo Rikets Ständer, att Kongl. Maj:t måtte låta dels undersöka och utreda, huruvida, utan uppoffring af den nödiga kontrollen öfver folkskolorna, Statens bidrag till dem kunde i sin helhet eller någon del upphöra, derigenom att den återstående delen af skyddsafgiften ansloges till hvarje församling, dels ock låta uppgöra och framlägga beräkning öfver de medel, som kunde erfordras till det understöd, hvilket åtskilliga församlingar under vissa förhållanden möjligen icke skulle kunna undvara, samt afgifva förslag om sättet för beredande af dessa medel. I anledning af denna anhållan har, på Kongl. Maj:ts nådiga befallning, inom Ecklesiastik-departementet beräkningar blifvit gjorda och utredning verkställd, för att undersöka i hvilket förhållande de nu till folkskolorna utgående anslag stå till beloppet af den återstående halfva skyddsafgiften för hvarje församling, äfvensom i hvad mån folkundervisningens behof kan anses vara fylldt genom det nu befintliga antalet lärare, eller om detta, i händelse tillgångarne det medgäfve, skulle böra ökas. Då på grund af denna utredning, hvilken finnes intagen i Statsrådsprotokollet (bil. N:o 7 sidd. 28—36) ansetts tvifvelaktigt, huruvida det stora ändamål, som med Statens uppoffringar för ifrågavarande undervisningsanstalter egentligen afsåges, nemligen folkskolans utveckling och uppblomstring, skulle genom den föreslagna åtgärden bäst vinnas, och om icke detta ändamål kunde, vid anvisande af ökade statsbidrag, verksammare befrämjas genom förökande af anslagen för bestämda ändamål och dermed förenade garantier för undervisningens förbättring, hvartill komme, att i finansernas närvarande ställning en så betydlig statsinkomst som den personliga skyddsafgiften icke kunde undvaras, har Kongl. Maj:t ansett tillräckliga skäl icke förefinnas för framläggande af förslag angående denna skyddsafgifts öfverlåtande till församlingarne.

Rörande detta ämne äro inom Andra Kammaren motioner väckta dels af Herr Nils Nilsson, som (i motion N:o 82) föreslagit, att Riksdagen för sin del i afseende på statsbidrag för skolväsendet och villkoren för statsbidrags erhållande

skulle fatta följande beslut: att minst den hälft af personliga skyddsafgiften, hvilken hittills ej direkte återgått till församlingarnes folkskoleväsende, i likhet med den andra hälften af samma skyddsafgift anslås till allmän fördelning mellan församlingarne, i mån af hvarderas folkmängd i och för folkskoleväsendets utveckling och förbättring eller dess upprätthållande, utan andra vilkor än att dessa medel för det afsedda ändamålet användas och redovisas; och att dessutom ett statsanslag beviljas för samma ändamål till fördelning efter behof mellan sådana församlingar, hvilka styrka sin medellöshet och oförmåga att med det ordinarie statsbidraget och egna medel kunna nöjaktigt ordna sitt skolväsende och detsamma underhålla;

dels af Herr *J. Otterström*, som (uti motion N:o 29) yrkat:

a) att Staten må indraga anslaget från år 1845 af halfva personliga skyddsafgiften, som hittills utgått till kommunen under namn af folkskoleafgift, nu beräknadt till 640,000 R:dr;

b) att med bibehållande af de förut på ordinarie stat uppförda anslagen:

till seminarierna	90,000: —
„ stipendier	45,000: —
„ inspektioner	40,000: —
„ undervisningsmaterielen	10,000: —
„ högre folkskolan	10,000: —
„ småskolorna	150,000: —

hittills utgående anslagen till förbättring af folkskolelärares löner,

tillsammans utgörande 150,000 R:dr, må förhöjas med ett den in-

dragna skyddsafgiften motsvarande belopp och på ordinarie stat

uppföras med . . . . . 790,000: —

samt att det på extra stat till medellösa församlingar uppförda an-

slaget må fortfarande utgå med . . . . . 20,000: —

c) att hvarje skoldistrikt för hvarje sin egentliga folkskola må erhålla såsom bidrag till skollärares aflöning hälften af skollärares lön af kommunen, från 400 till 500 R:dr räknadt, utom kofoder, husrum, vedbrand och planteringsland;

d) att det afdrag, som nu utgår af anslaget såsom församlingarnes bidrag till folkskolelärares pensionering, må äfven hädanefter af anslaget utgå för samma ändamål; samt

e) att folkskolestadgan den 18 Juni 1842 må underkastas en omarbetning, så att ändamålet med Statens uppoffring för folkskolan må bättre tillgodoses, och reda, enkelhet och klarhet i alla folkskolans förhållanden till Staten vinnas;

dels slutligen af Herr *J. Rundbäck* som (i motion N:o 230) föreslagit, att Riksdagen ville taga i öfvervägande och besluta, att, jemte det hela personliga skyddsafgiften till Staten inginge, hvarje vid fast eller ambulatorisk folkskola anställd examinerad lärare måtte erhålla den ordinarie lönen af Staten, på samma gång folkskolorna ordnas efter folkmängden.

Stats-Utskottet, till hvars behandling dessa motioner blifvit hänvisade, har, af de skäl, som finnas förebragta uti ofvan åberopade, i Statsråds-protokollet intagna utredning, ansett sig för närvarande icke böra föreslå någon förändring i dispositionen af skyddsafgiften; och hemställer derföre,

- 1:o) att Herr Nils Nilssons motion må lemnas utan afseende ;
- 2:o) att Herr Otterströms under mom. a), b), c) och d) här ofvan intagna yrkanden icke må till någon åtgärd föranleda, samt
- 3:o) att äfven Herr Rundbäcks motion må lemnas utan afseende.

Hvad deremot den i mom e) af Herr Otterströms motion gjorda framställning beträffar, har Utskottet, med afseende på de i Statsråds-protokollet förekommande och af motionären framdragna exempel på vissa församlingars underlåtenhet att underhålla tillräckligt antal folkskolor, ansett ett lagstadgande, som närmare bestämde förhållandet mellan skolornas antal och beskaffenhet och antalet af skolpliktiga barn vara af behof påkalladt. Och har Utskottet derför trott sig ega anledning hemställa, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, med ändring af 1 § i nu gällande folkskolestadga, låta i samma stadga inflyta sådana bestämmelser, hvarigenom hvarje församling tillförbindes att underhålla ett med hänsyn till såväl folkmängd som areal bestämdt antal, med examinerade lärare försedda folkskolor.

Om löneförhöjning för folkskolelärare.

20:o. Uti en inom Andra Kammarerna väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 64) har Herr *Johannes Andersson* påyrkat, att folkskolelärare måtte få åtnjuta samma uppmuntran och rättigheter som lärare vid elementar- och andra läroverk, nemligen efter hvart femte eller minst tionde tjänsteårs förlopp undfå en lämplig löneförbättring; till stöd för hvilket yrkande motionären anför, att vid det statsanslag, som i flera år varit afsedt till folkskolelärarens löneförbättring, vore fästade sådana vilkor, att mången skollärare, ehuru både förtjent och i behof, deraf icke kunnat komma i åtnjutande.

Det af motionären anförda förhållande har antagligen härledt sig derifrån, att en eller annan församling icke velat tillförbinda sig att höja sina lärares löner utöfver det nu stadgade minimibeloppet. Men då den bestämmelse, att statsbidragen i förevarande hänseende böra utgå i förhållande till kommunens egna tillskott, utan tvifvel utgjort en kraftig uppmuntran för församlingen att utveckla sitt skolväsende, har Utskottet icke funnit anledning att härutinnan föreslå någon förändring. Hvad angår här ofvan framställda yrkande, så, när hvarken beloppet af den ifrågakämda lönetillökningen eller sättet, huru den skulle utgå, blifvit närmare bestämda, och sålunda utredning rörande kostnaderna för densamma icke kunnat vidtagas, får Utskottet hemställa,

att Herr *Johannes Anderssons* motion må lemnas utan afseende.

21:o. Herr *Jöns Olsson* har uti en inom Andra kammaren väckt motion (N:o 88) föreslagit, att Riksdagen ville för sin del besluta och genom underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att, med ändring af gällande bestämmelser i Kongl. Kungörelserna den 29 December 1860 och den 11 December 1863 rörande lönen för examinerade folkskolelärare, orden: "deruti inberäknadt värdet efter ortens markegång, Litt. A, af de åtta tunnor spanmål, som enligt Kongl. Kungörelsen den 29 December 1860 borde och fortfarande bära in natura erläggas" må komma att utgå.

*Angående
förändradt
aflöningsätt
för folkskole-
lärare.*

Då några väsendtliga olägenheter af nyssnämnda stadgande icke äro af motionären anförda samt några klagomål i öfrigt emot nuvarande aflöningsätt hvarken från församlingarnes eller folkskolelärarnes sida förspotts, hemställer Utskottet,

att Herr *Jöns Olssons* förevarande motion må lemnas utan afseende.

Sundhets-kollegium med Medicinal-staten.

22:o. Herr *E. Dofsen* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 293) föreslagit, att Riksdagen måtte anvisa medel till en ny *provincialläkarelön* å 1,500 R:dr för hvarterdera af Stora Kopparbergs, Jemtlands och Westerbottens län med tillsammans 4,500 R:dr; att Riksdagen måtte anvisa ytterligare 1,300 R:dr i och för utdelandet af erforderliga tjenstgöringspenningar åt nya provincialläkare, som i brist på inkomst af enskild praktik skulle komma att sakna erforderlig utkomst; samt att, derest förutnämnda anspråk icke skulle till alla delar vinna bifall, Riksdagen åtminstone måtte anslå lön för en provincialläkare i Öfre Wester-Dalarne med 1,500 R:dr samt 750 R:dr till tjenstgöringspenningar för samme läkare, åt hvilken kommunerna utfäst att tillhandahålla lämplig bostad, men som, i anseende till befolkningens fattigdom, ej kunde påräkna för sin tarfliga bergning erforderlig inkomst af enskild praktik.

*Angående
väckt fråga
om anslag för
en provincial-
läkare i
Wester-
Dalarne.*

Då Utskottet icke är i tillfälle bedöma, om de orter, som motionären omnämnt, företrädesvis må vara i behof af särskild läkarevård, samt Sundhets-kollegium uti underdånig, ifrågavarande motion i transsummerad afskrift bilagd, skrifvelse af den 31 sistlidne Oktober gjort framställning om anslag till nya provincialläkarebefattningar och till tjenstgöringspenningar för provincialläkare, men Kongl. Maj:t icke funnit skäl att derom till Riksdagen aflåta nådig Proposition, tillstyrker Utskottet,

att Herr *Dofséns* ofvanberörda motion må lemnas utan afseende.

Orthopediska Institutet.

Angående
bibehållande
af Gymna-
stiskt-ortho-
pediska insti-
tutets anslag.

23:o. Inom Första Kammaren har Herr *G. Ehrengranat* (motion N:o 75) och inom Andra Kammaren Herr *P. A. Siljeström* (motion N:o 205) väckt förslag derom, att *Gymnastiskt-orthopediska Institutet* måtte få fortfarande och under enahanda vilkor som hittills varit gällande åtnjuta det statsanslag af 8,250 R:dr, som institutet för närvarande uppbär, varande till stöd härför af motionärerne bland annat åberopadt Sundhets-kollegii samt Svenska Läkaresällskapets särdeles fördelaktiga omdömen om anstaltens gagnande verksamhet samt vitsord om institutets behof af Statens understöd för att kunna ega bestånd.

Dessa motioner äro remitterade till Stats-Utskottet, som dessutom fått del af de vid remissen af Herr Ehrengranats motion utaf Herr *N. J. Berlin* afgifna yttranden, hvaraf inhemtas, bland annat, att Sundhets-kollegium hos Kongl. Maj:t gjort framställning om bibehållande af ifrågavarande anslag.

Beträffande Orthopediska institutets anslag torde Utskottet få erinra, att anslag till denna anstalt varit i Riks-staten uppfördt från och med år 1849; men att detsamma af Kongl. Maj:t tillförene äskats särskildt för hvarje statsreglering; men vid sistlidne riksdag föreslog Kongl. Maj:t, i sammanhang med öfriga frågor rörande ordinarie statsregleringen, att den för ifrågavarande ändamål då anslagna summa, 8,250 R:dr, måtte beviljas att fortfarande utgå med oförändradt belopp. Då denna nådiga framställning vann Riksdagens bifall, synes anslaget numera böra såsom ordinarie betraktas; och såsom sådant torde det jemväl, i motsats mot hvad motionärerne antagit, vara af Kongl. Maj:t ansedt, enär detsamma ingår i den slutsumma, hvartill Kongl. Maj:t beräknat Hufvudtitelns ständiga utgifter.

Då således Gymnastiskt-orthopediska Institutet redan är tillförsäkradt det understöd, som för dess gagneliga verksamhet anses erforderligt, hemställer Utskottet

att Herrar Ehrengranats och Siljeströms ifrågavarande motioner icke må till någon särskild Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående
utgiftsstat för
National-
museum.

24:o. Sedan Kongl. Maj:t i den till sistlidne riksdag aflåtna nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof föreslagit Riksdagen att för innevarande år anvisa dels till *Nationalmuseum* och dess konstafdelning en summa af 22,150 R:dr, hvaraf belöpte å byggnaden 12,150 R:dr och å konstafdelningen 10,000 R:dr, förutom det belopp, 4,400 R:dr, som under riksstatens Sjunde Hufvudtitel anslagits till konstsamlingarne, dels ock till Lifruskammaren för tillsyn och vård 600 R:dr, eller tillhopa 22,750 R:dr, och Riksdagen uti underdågnig skrifvelse den 8 Maj nästlidet år, med beviljande af det begärda anslaget,

anhållit

anhållit, att, då i afseende å den vid Museum nödiga tjänstepersonalen uppgörandet af definitiv stat icke syntes böra uppskjutas i afvaktan på samlingarnes fullständiga ordnande, Kongl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga ett sådant förslag till de för vårdande af Nationalmuseum nödiga utgifter, att denna inrättning icke komme att ådraga Staten större kostnader, än som funnes för ändamålet oundgängligen nödvändiga, äfvensom förslag till anordnande för Museets samlingar af en förvaltning, hvilken genom sin sammansättning lemnade tillförlitliga garantier för behörigt vårdande af den Statens dyrbara egendom, som innefattas i dess konstsamlingar; så har Kongl. Maj:t, för åstadkommande af en sådan styrelse och förvaltning, uti särskild nådig Proposition (N:o 15) föreslagit Riksdagen att under Riks-statens Åttonde Hufvudtitel uppföra följande anslag till stat för Nationalmuseum, nemligen:

I. *För Nationalmuseibyggnaden:*

För en öfvereldare jemte bostad	R:dr	500: —
„ två undereldare å 450	„	900: —
„ en portvakt jemte bostad	„	600: —
„ en gårdsdräng jemte bostad	„	450: —
„ underhåll af golf och fönster samt till renhållning	„	2,700: —
„ stenköl och cokes	„	5,000: —

Summa R:dr 10,150: —

med iakttagande dervid att, på sätt i den till Riksdagen aflättna nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof föreslagits, i stället för det för närvarande med 2,600 R:dr i extra stat anvisade anslag till underhåll af byggnadens tak och till förefallande reparationer, ett lika belopp uppföres under Riks-statens Sjunde Hufvudtitel såsom tillökning i anslaget "för byggnader och reparationer i Stockholm".

II. *För Nationalmusei konstafdelning:*

För en chef	R:dr	5,500: —
„ en intendent	„	2,500: —
„ en sekreterare	„	1,000: —
„ två amanuenser å 1,500	„	3,000: —
„ en kamererare	„	300: —
„ tio vaktmästare	„	4,400: —
„ samlingarnes underhåll och vård	„	1,500: —
„ en boksamling	„	200: —
„ inköp af äldre mästars arbeten och andra konstföremål	„	3,000: —

Summa R:dr 21,400: —

i hvilken sistnämnda summa jemväl ingå de å Riks-statens Sjunde Hufvudtitel nu uppförda anslagen till en Intendent, f. d. Kamereraren vid Museum 2,000 R:dr, till 2 Vaktmästare 900 R:dr och till samlingarnes vård och underhåll 1,500 R:dr, eller tillhopa 4,400 R:dr, om hvilka anslags uteslutande från nämnda Hufvudtitel Kongl. Maj:t i omförmälda Proposition gjort framställning.

Utgörande sålunda hela det för Nationalmuseum äskade anslagsbeloppet 31,550 R:dr.

Vid behandling af denna till Stats-Utskottet remitterade nådiga Proposition har Utskottet, med ledning af ej mindre det Propositionen bilagda förslag till stadgar angående styrelsen och förvaltningen af de i Nationalmuseum förvarade konstsamlingar, än äfven Chefens för Ecklesiastik-departementet vid ärendets föredragning till Statsråds-protokollet afgifna yttrande, sökt göra sig reda för beskaffenheten och omfånget af den verksamhet, som för konstsamlingarnes behöriga vård och tillgodogörande påkallas af den personal, i afseende å hvars aflöning och organisation Kongl. Maj:t nu framlagt förslag; och det har dervid syns Utskottet, som skulle, enär de befintliga samlingarne numera böra vara hufvudsakligen ordnade, och till inköp af nya konstalster endast ett jemförelsevis ringa anslag är att påräkna, sjelfva ledningen af arbetena och ansvaret för samlingarnes ändamålsenliga vård icke kunna föranleda bestyr af den omfattning, att en särskild chef därför borde anställas; utan föreställer sig Utskottet, att detta chefskap kunde, utan mehn för förvaltningen, uppdragas åt intendenten, hvilken, enligt ofvanberörda förslag till stadgar, skulle hafva tillsyn öfver konstverkens vård och öfver förevisningslokalerna, ombesörja samlingarnes ordnande och uppställning samt leda de ekonomiska detaljerna. De betryggande garantier för vården af de dyrbara konstsamlingarne, som sednaste Riksdag i ofvanåberopade underdåniga skrifvelse afsett, torde företrädesvis kunna erhållas genom en ändamålsenlig sammansättning af den utaf Kongl. Maj:t i sammanhang härmed föreslagna Nämnd som skulle ega beslutanderätt i de för Nationalmuseum viktigaste ärenden, nemligen inköp af konstverk och bestämmande af erforderliga restaurationer, samt dessutom afgifva yttrande öfver förslag till förändringar i afseende på lokalens användande för de olika samlingarne äfvensom i fråga om utgallring af konstföremål, hvilka förslag komme att underställas Kongl. Maj:ts nådiga pröfning. Antalet af ledamöter i denna Nämnd är i stadgan föreslaget till fem, af hvilka direktören och intendenten skulle vara sjelfskrifne och de öfrige af Kongl. Maj:t förordnas. I händelse Utskottets förslag bifalles och således direktörsbefattningen icke komme till stånd, torde direktörens plats såsom sjelfskrifven ledamot i Nämnden lämpligen kunna ersättas af Præses i Akademien för de fria konsterna, hvilken väl i denna egenskap bör betraktas såsom målsman för de intressen Nämnden har att bevaka. Deremot har i följd af de ökade göromål, Utskottet för intendenten föreslagit, och den förändrade ställning han derigenom komme att intaga, Utskottet ansett den för honom ifrågakända aflöning skäligen

böra höjas till 3,000 R:dr. Vidare har Utskottet, då de göromål, som skulle af sekreteraren bestridas, icke lära kunna antagas vara af svårare eller vidlyftigare beskaffenhet, än att de utan olägenhet böra kunna af den ene amanuensen utan särskildt arvode fullgöras, ansett den för sekreteraren föreslagna aflöning 1,000 R:dr kunna inbesparas. Beträffande slutligen aflöningens beskaffenhet har det förefallit Utskottet mest lämpligt, om för bestridande af amanuensgöromålen endast arvodet anvisas, äfvensom intendenten syntes framdeles böra endast på förordnande tillsättas.

I öfverensstämmelse med nu uttalade åsikter och då i afseende å öfriga anslagen för Nationalmuseum någon anmärkning icke förekommit, får Utskottet, som i Utlåtandet N:o 31, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Sjunde Hufvudtitel tillstyrkt, dels att till underhåll af museibyggnadens tak och till förefallande reparationer måtte under anslaget "byggnader och reparationer i Stockholm" anvisas ett belopp af 2,600 R:dr, och dels att 4,400 R:dr måtte från Öfverintendents-embetets anslag uteslutas, nu hemställa,

a) att Riksdagen, med godkännande af den föreslagna utgiftsstaten för Nationalmusei-byggnaden, måtte i sådant hänseende anvisa under Riks-statens Åttonde Hufvudtitel och rubrik "Nationalmuseum" ett belopp af 10,150 R:dr;

b) att Riksdagen för Nationalmusei konstafdelning måtte, med biträdande af de åsikter Utskottet härofvän uttalat, anvisa under nyssberörda anslagsrubrik:

för en intendent	3,000 R:dr.
„ bestridande af amanuensgöromålen, två arfvoden à 1,500 R:dr	3,000 R:dr.
„ en kamererare	300 „
„ tio vaktmästare	4,400 „
„ samlingarnes underhåll och vård	1,500 „
„ en boksamling	200 „
„ inköp af äldre mästares arbeten och andra konstföremål	3,000 „

Summa 15,400 R:dr

samt c) att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att intendents-befattningen framdeles måtte endast på förordnande tillsättas.

25:o. Herr *Jöns Pehrsson* har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 268) med förslag till åtskilliga nedsättningar i utgifterna under de särskilda Hufvudtitlarna, i afseende på Åttonde Hufvudtiteln ansett, att åtskilliga anslag skulle kunna förminskas eller indragas, hvaråt Stats-Utskottet borde egna den allvarligaste granskning; men då Utskottet, efter noggrann pröfning af de *Angående öfriga anslag.*

särskilda anslagsbehofven under denna Hufvudtitel, icke funnit anledning dervid framställa andra förslag, än de här ofvan framlagda, hemställer Utskottet,

att *öfriga* under Åttonde Hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag må bestämmas till enahanda belopp, som i nu gällande Riks-stat äro upptagna.

Kommande, i följd af hvad Utskottet sålunda tillstyrkt och föreslagit, samt med tillämpning af Riksdagens beslut, att spanmålen förslagsvis höjes med 10 öre för kubikfoten, hufvudtiteln att ökas med 116,000 R:dr och dess slutsumma, sedan för jemnande deraf anslaget till skrifmaterialier och expenser blifvit med 37 R:dr 80 öre nedsatt, att uppgå till 4,714,700 R:dr, på sätt närlagda tabell Litt. A. närmare utvisar.

För de under Åttonde Hufvudtiteln hänförliga behof af tillfällig beskaffenhet, som således höra till den *extra statsregleringen*, äro nedan omförmälda framställningar gjorda.

Angående anslag för biträde vid utarbetandet af mål rörande presterskapets löne reglering.

26:o. För *biträde* vid handläggningen i Ecklesiastik-departementet af ärenden rörande *löne regleringen för presterskapet* i riket, har Kongl. Maj:t för år 1869 äskat 3,000 R:dr.

Enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. 7 sid. 22 och 23) inhemtas, är antalet af de inom Ecklesiastik-departementet till handläggning förekommande ärenden af ifrågavarande slag ännu ganska betydligt, hvilket jemväl kan antagas blifva förhållandet under den närmaste framtiden. Då i följd häraf användandet af särskilda arbetskrafter för detta ändamål fortfarande är af behof påkalladt, tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen må för år 1869 anvisa ett extra anslag af 3,000 R:dr, att för berörda ändamål af Kongl. Maj:t disponeras.

Angående anslag till förbättring af de svagast aflönade komministrars, kapellpredikanter samt pastorats- och sockenadjunkters lönevillkor med fleres lönevillkor.

27:o. Enär behofvet af det vid de tre sistförflutna riksdagarne beviljade årliga anslag till *förbättring af de svagast aflönade komministrars, kapellpredikanter samt pastorats- och sockenadjunkters lönevillkor* är oförminskadt, samt den i nåder anbefallda regleringen af presterskapets löner icke ännu på någon tid kan hinna genomföras, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att jemväl för år 1869 å Riksgäldskontoret anvisa ett reservationsanslag af 10,000 R:dr, att till nämnda ändamål af Kongl. Maj:t användas, med iakttagande af samma grunder som hittills varit bestämda.

Då ifrågavarande anslag för år 1867, enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 23) inhemtas, befunnits lemna tillgång till så oansenlig förhöj-

ning i de svagaste lönerna, att dessa icke kunnat uppbringas till högre belopp än omkring 725 R:dr, torde anslaget fortfarande få anses behöfligt. Utskottet, som derföre icke kunnat biträda Herr *Carl Anders Larssons* uti oftaberörda motion (N:o 278) gjorda yrkande, att de af Kongl. Maj:t äskade 10,000 R:dr till ifrågavarande ändamål måtte Statsverket besparas, tillstyrker,

att jemväl för år 1869 må å extra stat anvisas ett reservationsanslag af 10,000 R:dr, att, enligt Kongl. Maj:ts nådiga disposition användas till förbättring af de svagast afönade komministrars, kapellpredikanter samt pastorats- och sockenadjunkters lönevilkor, intilldess de genom den pågående allmänna löne regleringen blifvit uppbringade till det belopp, som erfordras till anständig bergning, hvarvid likväl iakttagas, att någon löneförbättring icke må komma dem till godo, hvilkas tjänster vederbörande nämnd, deröfver hörd, anser böra vid innehafvarens afgang indragas.

28:o. Till inköp af dyrbarare *instrumenter* för den utvidgade *fysiologiska institutionen i Upsala* äskade Kongl. Maj:t vid sistlidne riksdag ett extra anslag af 6,000 R:dr. Riksdagen förklarade sig jemväl finna behovet deraf vara tillfyllest ådagalagdt, men då anslaget syntes kunna på två år fördelas, beviljades för innevarande år endast 3,000 R:dr. Kongl. Maj:t har derföre nu föreslagit Riksdagen att för ifrågavarande ändamål å Riksgälds-kontoret anvisa återstående 3,000 R:dr; hemställande Utskottet,

Angående anslag för inköp af instrumenter för fysiologiska institutionen i Upsala.

att till inköp af instrumenter för fysiologiska institutionen vid Upsala universitet må för år 1869 anvisas ett extra anslag af 3,000 R:dr.

29:o. För *Karolinska mediko-kirurgiska institutets* behof har Kongl. Maj:t äskat följande extra anslag, nemligen: till utvidgning och fullbordande af *gasledningen* i den för undervisning i pathologisk anatomi och kemi vid institutet uppförda byggnad 2,095 R:dr, samt till *materiel* för den pathologiskt-anatomiska institutionen 3,000 R:dr.

Angående anslag för fullbordande af gasledningen vid Karolinska institutet och materiel för pathologiskt-anatomiska institutionen.

Då af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 17) inhemtas, att de begärda anslagen äro erforderliga för försättande af institutets byggnader i fullständigt skick och komplettering af dess materiel, tillstyrker Utskottet,

att ofvanberörda, af Kongl. Maj:t äskade extra anslag, tillsammans 5,095 R:dr, må af Riksdagen beviljas.

30:o. Uppå vederbörande Domkapitels derom gjorda underdåniga framställningar har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, dels att för år 1869 anvisa återstoden, 40,000 R:dr, af det för *elementarläroverks-byggnaden i Upsala* beviljade

Angående anslag för läroverksbyggnader i Upsala och Skara.

anslag, dels att återstoden af det för *läroverksbyggnaden i Skara* beviljade anslag, 7,500 R:dr, och låneunderstöd, 20,000 R:dr, måtte under 1869 från Riksgäldskontoret få utgå, hvad lånebeloppet angår, på de tillförene bestämda villkor.

Jemte hänvisning till hvad rörande dessa frågor finnes uti Statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid 25 och 26) meddeladt, tillstyrker Utskottet:

a) till fullbordande af *läroverksbyggnaden i Upsala* ett extra anslag af 40,000 R:dr; och

b) till fullbordande af *läroverksbyggnaden i Skara* dels ett extra anslag af 7,500 R:dr, dels ett låneunderstöd af 20,000 R:dr;

hemställande Utskottet derjemte,

c) att det föreslagna låneunderstödet måtte lemnas på enahanda villkor, som vid 1865—1866 års riksdag i detta hänseende bestämdes.

Angående anslag för offentliga vetenskapliga föredrag i Stockholm.

31:o. Med anledning af en utaf Stadsfullmäktige i Stockholm gjord underdånig framställning, har Kongl. Maj:t för år 1869 äskat ett extra anslag af 10,000 R:dr att ställas till Kongl. Maj:ts disposition för att, med villkor att af staden bekostas ändamålsenlig lokal samt dess belysning, användas till föranstaltande i hufvudstaden af *vetenskapliga föredrag*, företrädesvis uti ämnen, tillhörande statsvetenskaperna och häfdeforskningen.

Under anförande, bland annat, hurusom denna närmare bestämning af föreläsningarnes föremål innefattade en inskränkning i valet af ämnen och äfven häntydde på en mera strängt vetenskaplig behandling deraf, medan den föreskrift, efter hvilken de offentliga föredragen hittills varit lämpade, medgifvit, att de kunnat både populärt framställas och röra sig på ett vetenskapligt område af större omfattning, har Herr *C. L. Kinmanson* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 158) föreslagit, att det af Kongl. Maj:t här ofvan äskade anslag måtte användas till föranstaltande i hufvudstaden af offentliga vetenskapliga föredrag i sådana ämnen, som företrädesvis tillhöra allmän bildning. Uti nyssberörda motion (N:o 307) har deremot Herr *Liss Olof Larsson* yrkat afslag å de 10,000 R:dr, som Kongl. Maj:t för ifrågavarande ändamål äskat, till stöd för hvilket yrkande anförts, att andra städer, särskildt Göteborg, på egen bekostnad föranstaltat om offentliga vetenskapliga föredrag, att äfven Stockholm, som deraf droge nyttan, borde vidkännas kostnaden för sådana föredrag derstädes, hvilket, enligt motionärens förmenande, icke skulle uraktlätas, om nyttan af dem ansåges motsvara kostnaden.

Utan att underkänna de på föreslaget sätt anordnade vetenskapliga föredragens nyttiga inverkan på den medborgerliga bildningen inom hufvudstaden, har Utskottet likväl vid pröfning af förevarande anslagsfråga, lika med sistnämnde motionär, ansett densamma företrädesvis vara af kommunal beskaffenhet. Och då

Utskottet tillika föreställt sig, att genom stadgande af en måttlig inträdesafgift dylika föredrag kunna föranstaltas utan någon nämnvärd uppoffring från kommunens sida, föranlåtes Utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts ofvan omförmälda framställning icke må af Riksdagen bifallas.

32:o. Beträffande det af Kongl. Maj:t äskade *lånebidrag* för reparation af Domkyrkan i Carlstad kommer Utskottet framdeles att afgifva särskildt yttrande.

Angående lånebidrag för reparation af Domkyrkan i Carlstad.

33:o. Till understöd åt sådana församlingar, som i anseende till *medellöshet* ej förmå till erforderligt belopp bekosta *aflöning åt sina folkskolelärare* har Kongl. Maj:t för år 1869 äskat ett belopp af 20,000 R:dr att från Riksgäldskontoret utgå.

Angående anslag åt medellösa församlingar till folkskolelärares aflönande.

Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 26 och 27) upplyser, att detta anslag, som under den sednast förflutna liksom under den dernäst förutgående statsregleringsperioden städse till fullo utgått, för den närmaste framtiden, under hvilken följderna af den sistlidna år i flera delar af fäderneslandet inträffade svaga skörd eller missväxt måste blifva synnerligen kännbara, antagligen blifver ännu mera behöfligt. Med anledning häraf tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen må för år 1869 anvisa ett extra anslag af 20,000 R:dr till understöd åt sådana församlingar, som ej förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare.

34:o. Till bestridande af de årliga utgifterna för *undervisning i trädgårdsskötsel* vid folkskolelärareseminiarierna i Linköping och Lund har Kongl. Maj:t för år 1869 äskat anvisande å Riksgäldskontoret af 3,000 R:dr.

Angående anslag för folkskolelärares undervisande i trädgårdsskötsel.

Under åberopande af hvad i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 27) är angående behovet af detta anslag meddeladt, tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen må för år 1869 anvisa ett extra anslag af 3,000 R:dr för undervisning i trädgårdsskötsel vid folkskolelärareseminiarierna.

35:o. Derjemte har Kongl. Maj:t föreslagit, att möjligen uppkommande *besparingar å förutnämnda extra anslag till folkundervisningen* må af Kongl. Maj:t få användas till folkundervisningen tillhörande ändamål; och hemställer Utskottet, att denna nådiga framställning må af Riksdagen bifallas.

Angående disposition af besparingarne å extra anslagen till folkundervisningen.

Angående an-
slag för folk-
skolemötet i
Örebro.

36:o. Herr G. W. Gumælius har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 152) föreslagit, att Riksdagen måtte åt det *sjette allmänna Svenska folkskolemötet*, som skall innevarande år sammanträda i Örebro, bevilja 2,000 R:dr till bestridande af kostnaderna för en exposition af nutidens bästa skolmateriel, lefvande undervisning i nyare undervisningsmetoder i åtskilliga läroämnen och andra nödiga utgifter för mötet.

Det af bestyrelsen till förberedande af det *sjette allmänna folkskolemötet* väckta förslag att på mötet genom insigtsfulle och erfarne lärare lemna en undervisande framställning både af de nya undervisningsmetoder, som i afseende på särskilda läroämnen framträdtt med skäliga anspråk att blifva beaktade, och af de undervisningsmedel, som den sista tiden med stigande fullkomlighet frambragt, har Utskottet, lika med motionären, ansett vara förtjent af allmänt deltagande. En sådan utställning skulle utan tvifvel på det kraftigaste sätt befrämja det med dylika möten afsedda ändamål; och då kostnaderna för anskaffande af en i möjligaste måtto fullständigt och väl vald undervisningsmateriel icke lära kunna betäckas af de medel, som blifvit ställda till mötets disposition, skulle Utskottet icke hafva tvekat att förorda anvisande af särskildt anslag för sådant ändamål, men enär mötet redan innevarande år skall sammanträda och frågan om anslag för det samma således icke tillhör den statsreglering, som afser år 1869, samt Utskottet dessutom ansett, att befintliga besparingar å redan anvisade anslag böra dertill kunna lemna tillgång, har Utskottet ansett sig ega anledning hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla det Kongl. Maj:t, om besparingarne å redan anvisade anslag under Åttontonde Hufvudtiteln dertill lemna tillgång, täcktes anvisa ett belopp af 2,000 R:dr till *sjette allmänna folkskolemötet* för bestridande af kostnaderna för en exposition af nutidens bästa skolmateriel m. m.

Angående an-
slagstillökning
för Sundhets-
kollegium.

37:o. Med anledning deraf att *Sundhets-kollegii* ordförande underdånigst anhållit, att, enär frågan om Sundhets-kollegii ombildning ännu vore beroende på Kongl. Maj:ts pröfning och således förändring icke inträdt i de förhållanden, under hvilka föregående Riksdagar beviljat såväl för åren 1864—1868 ett *årligt lönetillskott af 8,000 R:dr* till fördelning mellan Kollegii ordförande, ledamöter och tjänstemän, på sätt Kongl. Maj:t funne godt derom bestämma, som ock för åren 1867 och 1868 en lönetillökning af 50 R:dr åt Kollegii förste vaktmästare, Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra nådig framställning derom, att ofvannämnda belopp, tillsammans 8,050 R:dr, måtte, på samma villkor som förut, fortfarande utgå äfven under år 1869, — har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att omförmälda tillökning i anslaget till Sundhets-kollegium, 8,000 R:dr, måtte för år 1869 ställas till Kongl. Maj:ts disposition, samt att förste vaktmästarens lön för samma tid äfven ökas med 50 R:dr.

Med

Med anledning af hvad sålunda förekommit, hemställer Utskottet, att för ifrågavarande ändamål måtte till Kongl. Maj:ts disposition anvisas ett extra anslag af 8,050 R:dr.

38:o. Sedan Rikets Ständer vid 1865—1866 års riksdag anvisat dels en förhöjning till 4,875 R:dr uti det *Farmaceutiska Institutet* beviljade anslag, emot vilkor att Apothekare-societeten skulle årligen bidraga till institutet med ett lika stort belopp, och dels 2,000 R:dr med afseende å ifrågaställd skyldighet för institutets lärare att deltaga i provisors- och apothekare-examina, samt nästlidna Riksdag på samma vilkor för nämnda ändamål medgifvit fortfarandet af båda dessa anslag; så och efter det ej mindre institutets lärare förklarar sig villige att omförmälda examensåliggande öfvertaga än äfven Sundhets-kollegium uti skrifvelse den 31 nästlidne Oktober vitsordat, att Farmaceutiska institutet under den förflutna tiden behörigen uppfyllt sin bestämmelse och gagnat den undervisning, som utgjorde föremål för dess verksamhet, äfvensom att den från 1867 års början verkställda öfverflyttning af provisors- och apothekare-examen på institutets lärare redan visat ett välgörande inflytande, har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte jemväl för år 1869 anvisa såväl det Farmaceutiska institutet under vilkoroaf enahanda bidrag från Apothekare-societetens sida tillagda anslag 4,875 R:dr, som ock det för examensskyldighetens öfverflyttning beviljade belopp af 2,000 R:dr, eller tillhopa 6,875 R:dr; hemställande Utskottet,

Angående bi-behållande af Farmaceutiska Institutets anslag.

att, med bifall till förevarande nådiga framställning, Riksdagen måtte till Farmaceutiska institutet för år 1869 anvisa ett anslag af 6,875 R:dr.

39:o. Ut i en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 122) har Herr *C. J. Meijerberg* föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1869 bevilja fortfarandet af det understöd, stort 2,000 R:dr, som den af Doktor *O. Sandahl* inrättade Mediko-pneumatiska anstalten i Stockholm hittills årligen åtnjutit, med vilkor, att minst fyra fattiga eller mindre bemedlade sjuke dagligen der kostnadsfritt behandlas, samt att anstalten fortfarande står under Sundhets-kollegii uppsigt och att berättelse om anstaltens verksamhet af föreståndaren årligen till nämnda Kollegium afgifves.

Angående fortsatt understöd för mediko-pneumatiska anstalten i Stockholm.

Till stöd för denna framställning har motionären, bland annat, anfört Sundhets-kollegii den 14 sistlidne Maj rörande denna anstalt afgifna underdåniga utlåtande, hvaraf inhemtas, att vid ifrågavarande anstalt under åren 1864—1866 tillsammans 1,841 personer blifvit behandlade, hvaraf ej mindre än 884, eller 48 procent, erhållit fri vård; att antalet besökande under loppet af samma tid företett en jemn progressiv tillökning; att den mediko-pneumatiska behandlingsmetoden uti mångahanda sjukdomar allt mer och mer visat sig vara ett värde-

fullt läkemedel, i hvilket hänseende särskildt omnämndes, att, af samtliga under ofvanberörda tre år vårdade, ej mindre än 1,302 eller 70,7 procent, blifvit deraf återställda till helsan eller väsendtligen förbättrade, hvilken fördelaktiga verkan ej sällan inträffat i sjukdomsfall, der konsten förut med andra medel ej lyckats åstadkomma samma resultat, hvadan för framtiden denna läkemetod svårligen kunde umbäras bland öfriga läkarekonsten tillhöriga medel; att ej mindre anläggningen än äfven underhållet af en dylik inrättning vore förenad med sådana omkostnader, att enskild person, uteslutande på egen bekostnad, knappast utan uppoffring, kunde underkasta sig desamma; samt att, på grund häraf och i betraktande ej mindre af den gagnande verksamhet berörda anstalt utöfvat i medicinskt hänseende, än äfven med särskildt fästadt afseende å det stora antal medellose personer, som derstädes åtnjöte kostnadsfri vård, Kollegium ansett densamma vara af den vigt och beskaffenhet, att den fortfarande förtjenade att af Staten understöjas. Med anledning af hvad sålunda förekommit, tillstyrker Utskottet,

att till understöd för nämnda mediko-pneumatiska anstalt, derest Kongl. Maj:t efter vederbörandes hörande finner anstalten vara af den vigt och beskaffenhet att den bör från Statens sida fortfarande understödjast, må till Kongl. Maj:ts disposition för år 1869 anvisas ett extra anslag af 2,000 R:dr med vilkor att åt minst fyra fattige eller mindre bemedlade sjuke dagligen vid denna anstalt lemnas fribad.

Angående
anslag för
vård af spet-
älske i Hel-
singland.

40:o. Såsom understöd för vård och skötsel af de personer i Helsingland, som äro behäftade med sjukdomen *spetälska*, har Kongl. Maj:t för år 1869 äskat ett lika belopp, som det för år 1868 till berörda ändamål utgående, eller 3,000 R:dr, under vilkor af ett mot detta belopp svarande bidrag från Gefleborgs läns landsting.

Enär ifrågavarande anslag, enligt hvad af Statsråds-protokallet (bil. N:o 7, sid. 38 och 39) inhemtas, fortfarande är behöfligt för åstadkommande af ändamålsenlig vård och skötsel af de personer, som lida af sjukdomen *spetälska*, tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen må för ofvannämnda ändamål till Kongl. Maj:ts disposition för år 1869 anvisa ett extra anslag af 3,000 R:dr att utgå under enahanda vilkor, som hittills varit föreskrifna.

Angående
anslag till
hospitalsvår-
den.

41:o. Med anledning af en utaf Serafimerordens-gillet, uti skrifvelse den 3 sistlidne Oktober, gjord underdånig framställning (se Statsråds-protokollet, bil. N:o 7 sid. 39 och 40) har Kongl. Maj:t föreslagit, att till *hospitalsfondens förstärkning* för år 1869 måtte anslås ett kreditiv till lika belopp, som för år 1868 blifvit anvisadt, eller 100,000 R:dr.

Då, genom hvad Serafimerordens-gillet uti ofvan åberopade skrifvelse an-
fört, synes till fullo ådagalagdt, att det begärda kreditivet, hvilket, af Ordens-
gillet föreslaget till ett belopp af 110,000 R:dr, blifvit af Kongl. Maj:t med af-
seende å Statsverkets inskränkta tillgångar åskadt med endast 100,000 R:dr, är
för ändamålet oundgängligen behöfligt, tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen må till hospitalsfondens förstärkning för år
1869 anvisa ett kreditiv af 100,000 R:dr.

42:o. Uppå Witterhets-, Historie- och Antiquitets-akademiens uti skrif-
velse den 15 sistlidne Oktober derom gjorda underdåniga anhållan, har Kongl.
Maj:t åskat, att äfven för år 1869 måtte beviljas: till *arfvode och resekostnads-
ersättning åt en Antiquitets-intendent* 3,500 R:dr; till *runstenars uppsökande och af-
tecknande samt teckningarnes utgifvande* 1,500 R:dr; till *undersökning af fädernes-
landets fornlemningar och upprättande af förteckningar öfver sådana* 2,000 R:dr;
till *utgifvande af plancheverk öfver fornsaker och andra historiska märkvärdigheter* i
Statens historiska Museum samt *Svenska sigill från medeltiden* 2,000 R:dr, sist-
nämnda belopp att i mån af behof till Akademien utbetalas; samt till *arfvoden
åt vetenskapligt bildade biträden* vid ordnandet af Akademiens samlingar 1,500
R:dr och till *aflöning åt vaktbetjening* 1,936, tillsammans 3,436 R:dr. Deremot
är uti *Liss Olof Larssons* oftaberörda motion (N:o 307), angående indragning af
åtskilliga anslag å Riks-statens särskilda Hufvudtitlar, afslag yrkadt å de fyra för-
sta härofvän omnämnda anslagsbeloppen.

*Angående an-
slag för anti-
quariska än-
daml samt till
biträden och
vaktbetjening
åt Witterhets-
akademien.*

Med afseende å hvad Witterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien uti
den åberopade underdåniga skrifvelsen anfört (se Statsråds-protokollet, bil. N:o 7
sid. 40—43) och då de åskade anslagen äro behöfliga, på det Akademien icke
skall sättas i nödvändighet att afbryta de vetenskapliga forskningar, som under
de sednare åren blifvit vidtagna i ändamål att sprida ljus öfver fäderneslandets
fortid samt bevara, samla och ordna dess minnen, och på det Akademien skall
kunna hålla de under hennes vård ställda samlingar för allmänheten tillgängliga,
får Utskottet, som icke kunnat biträda det af nyssnämnde motionär gjorda yr-
kande, hemställa,

att Riksdagen, på sätt Kongl. Maj:t åskat, må för år 1869
anvisa följande extra anslagsbelopp, nemligen:

a) till arfvode och resekostnadsersättning åt en Anti-
qvitets-intendent 3,500 R:dr;

b) till runstenars uppsökande och aftecknande samt teck-
ningarnes utgifvande 1,500 R:dr;

c) till undersökning af fäderneslandets fornlemningar och
upprättande af förteckningar öfver sådana 2,000 R:dr;

d) till utgifvande af plancheverk öfver fornsaker och andra historiska märkvärdigheter i Statens historiska Museum samt Svenska sigill från medeltiden 2,000 R:dr;

e) till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden 1,500 R:dr; samt

f) till aflöning af vaktbetjening 1,936 R:dr.

Angående anslag för vård och tillsyn å Lifrustkammarens samlingar.

43:o. Hvad angår Lifrustkammaren, har Kongl. Maj:t, då för vård och tillsyn derå fortfarande erfordrades, förutom de 900 R:dr, som från Riks-statens Fjerde Hufvudtitel till densamma utgå, en lika stor summa, som för 1868 blifvit beviljad, eller 600 R:dr, föreslagit att detta sistnämnda belopp äfven för år 1869 må för samma ändamål å Riksgälds-kontoret anvisas. Utskottet tillstyrker, att för tillsyn och vård om Lifrustkammarens samlingar må för 1869 anvisas ett extra anslag af 600 R:dr.

Angående anslag för fullbordande af reparationen å Linköpings domkyrka.

44:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Östergötlands län och Domkapitlets i Linköping derom gjorda underdåniga anhållan, har Kongl. Maj:t äskat ett belopp af 13,500 R:dr till fullbordande under år 1869 af reparaionsarbetet å Linköpings i arkitektoniskt och konsthistoriskt hänseende dyrbara kyrkobyggnad i enlighet med den plan, som af Kongl. Maj:t pröfvas och godkännes.

Då, enligt hvad Statsråds-protokollet (bil. N:o 7 sid. 24) gifver vid handen, det begärda anslaget utgör sista återstoden af det belopp, i rundt tal 100,500 R:dr, hvartill kostnaden för den monumentala byggnadens försättande i ett skick, som kan gifva säker förhoppning om dess framtida varaktiga bestånd, blifvit beräknad, tillstyrker Utskottet,

att till fullbordande af reparaionsarbetet å domkyrkan i Linköping må för år 1869 anvisas ett extra anslag af 13,500 R:dr.

Angående anslag för fortsatt utgifvande af »Svenska språkets lagar».

45:o. Med åberopande af enahanda skäl, som i nådiga framställningar, aflåtna vid flera föregående riksdagar, blifvit anförda för äskandet af anslag till understödjande af f. d. Kongl. Bibliothekarien Johan Eric Rydqvists arbete »Svenska språkets lagar», nemligen arbetets stora vetenskapliga värde och dess vigt för den inhemska språkforskningen samt derigenom för hela den fosterländska bildningen, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att till fortsatt utgifvande af nämnda språkverk bevilja för år 1869 ett lika anslag som tillföre, eller 1,500 R:dr.

Hänvisande till den redogörelse, som uti Statsråds-protokollet (bil. N:o 7 sid. 44) finnes meddelad rörande fortgången af ifrågavarande arbete, får Utskot-

tet, som icke kunnat biträda Herr *Liss Olof Larssons* i motion (N:o 307) framställda yrkande, att ofvanberörda anslag ej måtte beviljas, hemställa,
att Riksdagen till fortsatt utgifvande af arbetet "Svenska språkets lagar" må för år 1869 anvisa ett extra anslag af 1,500 R:dr.

46:o. Uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 4) har Herr *C. F. Bergstedt* hufvudsakligen anført, hurusom den fosterländska hufvdeforskningen i alla tider med full rätt varit föremål för Riksdagens särskilda omvårdnad. Våra mest betydande historiska arbeten hade endast med offentligt understöd kunnat utgifvas, emedan den inskränkta kretsen af läsare icke förmådde att ersätta de kostnader, som till följd af bristande förarbeten drabbade hvarje författare, som byggde sitt arbete på sjelfständig forskning. Det vore nu lång tid sedan Riksdagen haft tillfälle att genom anslag direkt understödja någon Svensk historieforskare; men ett sådant tillfälle vore, efter motionärens åsigt, nu för handen. År 1852 hade dåvarande Akademie-docenten, numera Historiarum Adjunkten vid Upsala Universitet, Professoren Carl Gustaf Malmström erhållit Statens större reseanslag för att utomlands samla urkunder till Sveriges historia, och detta anslag hade satt honom i tillfälle, att i utrikesministers-arkiven i Paris och London samt geheime-arkivet i Köpenhamn genomgå och afskrifva allt det viktigaste af dessa staters sändebuds berättelser till sina respektiva regeringar om det politiska tillståndet i Sverige under den s. k. Frihetstiden, hvilka källor han sedermera förfullständigt genom omfattande studier af riksråds- och riksdags-protokollen under detta högst viktiga, men hittills endast ofullständigt bearbetade tidsskifte. Frukten af dessa studier hade blifvit det bekanta arbetet *Sveriges politiska historia från Carl XII:s död till statshvälfningen 1772*, hvaraf första delen utkommit 1855 och andra delen, omfattande händelserna till och med det Ryska kriget 1742 och 1743, utgifvits 1863, och hvarmed fäderneslandets öden under detta skiftesrika tidevarf kunde anses vara med all den tillförlitlighet, som nu kända och tillgängliga källor det medgäfvde, i sina allmänna drag bestämda. Men på fortsättningen af detta betydande verk hade allmänheten hittills förgäfvdes väntat, emedan de löpande embetsgöromålen äfvensom andra offentliga uppdrag hittills hindrat dess författare från att dervid lägga vidare hand, och sannolikt ännu länge, kanske för alltid, skulle hindra det, såvida ej tillfälle, till tjenstledighet kunde honom beredas, medan han ännu befunne sig i sin mannaålders fulla kraft, och innan minnet, som väsendtligen måste supplera äfven de fullständigaste excerpter, började mattas och fördunklas. En tid af omkring tre år kunde dertill beräknas, och det återstående tidsområdet komme antagligen att upptaga två, möjligen tre delar. Motionären förutsatte emellertid, i frågan om tjenstledighet, att den yngre akademiske lärare, som i sådant fall blefve förordnad att upprätthålla Professoren Malmströms embets-

*Angående
anslag åt
Professoren
C. G. Malmström
för afslutande af
ett historiskt
arbete.*

åliggande, för det sålunda ökade arbetet, skulle af ordinarie innehafvaren erhålla full ersättning, och det vore för att sätta den sednare i stånd att åt sin vikarie erbjuda en passande godtgörelse, och att i någon mån minska de enskilda uppoffringar, som en längre tids arkivforskning oundgängligen medförde, som motionären ansåge Riksdagens medverkan af nöden och därför föreslagit, att Riksdagen ville för en tid af tre år från och med år 1869 åt Professoren C. G. Malmström anslå 2,500 R:dr årligen, på det han måtte sättas i tillfälle, att, utan afbrott i de honom åliggande akademiska funktionernas jemna fortgång, fullborda och utgifva sitt förberörda arbete.

För den Svenska hädeforskningen vore det onekligen af största intresse om Professoren Malmström komme i tillfälle att fullfölja det värderika historiska arbete motionären omförmält, helst de ännu icke utarbetade delarne deraf omfatta ett tidsskifte, som, ehuru ett af de betydelsefullaste för landets politiska utveckling, hittills blifvit endast ofullständigt bearbetadt. Då dessutom, på sätt motionären jemväl antydt, det nu erbjudna tillfället, att möjliggöra afslutandet af detta arbete, icke kan någon längre tid kvarstå, har Utskottet icke tvekat biträda det af motionären väckta förslaget och tillstyrker därför,

att Riksdagen måtte Herr Bergstedts motion på det sätt bifalla, att för år 1869 anvisas på extra stat en summa af 2,500 R:dr att, enligt Kongl. Maj:ts nådiga disposition, utgå till Professoren C. G. Malmström, på det han må sättas i tillfälle, att utan afbrott i de honom åliggande akademiska funktionernas jemna fortgång fullborda och utgifva sitt förberörda arbete.

Angående
understöd till
Lithografen
Billmark för
utgifvande af
plancheverket
»Sverige,
aqvarell-
lithografier
och tontryck».

47:o. Under åberopande, hurusom vid de fyra sednaste riksdagarne Lithografen Carl Johan Billmark fått sig beviljad, för fortsatt utgifvande af plancheverket "Sverige, aqvarell-lithografier och tontryck" ett understöd af allmänna medel till belopp af 800 R:dr årligen, sednast för innevarande år 1868, har uti en inom Första Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 48) Herr C. Petre — med afseende å nämnda arbetes allmänt erkända utmärkta beskaffenhet och då plancheverket, hvilket med oförminskadt nit fortsattes, dels för artistens resor till hemlandet i och för teckningars tillvägbringande, dels för nödvändigheten att vistas i utlandet för arbetets fulländande på ett värdigt sätt, svårligen kunde fortgå utan enahanda understöd som hittills, — föreslagit, att Riksdagen, derest den icke skulle finna lämpligare, att beloppet uppföres å rikets Allmänna Indragningsstat att till Billmark årligen utgå, så länge ifrågavarande arbete af honom oafbrutet fortsättes, måtte på enahanda sätt som hittills för instundande statsregleringsperiod förunna Billmark ett anslag för ändamålet af 800 R:dr.

Då allt ifrån 1859—1860 års riksdag understöd för utgifvande af ifrågavarande förtjenstfulla arbete städse blifvit beviljadt, har Utskottet icke tvekat förorda det af motionären ifrågaställda anslag. Utskottet, som deremot icke funnit skäl för anslaget uppförande å Allmänna Indragningsstaten, hemställer derföre,

att, såsom understöd för fortsatt utgifvande af plancheverket "Sverige, aqvarell-lithografier och tontryck" må åt Lithografen Billmark jemväl för år 1869 beviljas ett extra anslag af 800 R:dr.

48:o. Under anförande, hurusom alltsedan år 1862 Riksdagen beviljat Artisten N. M. Mandelgren ett årligt anslag af 1,500 R:dr för att sätta honom i stånd att fortsätta sina antiqvariska forskningar i Sveriges konsthistoria, med vilkor att han vid hvarje års slut skulle aflemna gjorda anteckningar till Fria Konsternas Akademi, samt att Mandelgren äfven för året 1867 fullgjort denna föreskrift och derjemte låtit utgifva andra häftet af sina "samlingar till Svenska konst- och odlingshistorien", har Herr L. Landgren uti en inom Första Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 38) föreslagit, att Riksdagen måtte bevilja ett årligt understöd åt Artisten Mandelgren af 1,500 R:dr, med vilkor att han årligen till Fria Konsternas Akademi inlemnar de afteckningar och ritningar, som han under året verkställt.

Angående understöd till Artisten Mandelgren för fortsättande af hans antiqvariska forskningar.

Uti ett af præsens för de Fria Konsternas Akademi meddeladt intyg, hvilket såsom bilaga åtföljt motionen, gifves rörande Mandelgrens sednast till akademien lemnade arbeten det vitsord, att dessa arbeten egde det konst- och kulturhistoriska intresse, att det rättfärdigade fortsättningen af det understöd af allmänna medel, som blifvit till utgifvande af hans arbeten och fortsättande af hans konstresor begärtdt.

Ehuru Utskottet icke är i tillfälle bedöma, huruvida ifrågavarande arbete är af sådant värde, att det bör med allmänna medel understödjas, har Utskottet likväl, med afseende å ofvannämnda af præsens för de Fria Konsternas Akademi afgifna vitsord, ansett sig böra tillstyrka anvisande af det utaf motionären ifrågasatta anslag, dock endast på det sätt, att på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning må bero, huruvida anslaget bör för ändamålet utgå; hemställande alltså Utskottet,

att till Kongl. Maj:ts nådiga disposition må för år 1869 anvisas ett extra anslag af 1,500 R:dr att användas till understöd åt Artisten N. M. Mandelgren för fortsättning af hans antiqvariska forskningar, derest Kongl. Maj:t, efter Akademiens för de fria konsterna hörande, finner Mandelgren deraf vara förtjent, samt med skyldighet för Mandel-

gren att till nämnda akademi afgifva berättelse och inlemna de afteckningar han under året gjort.

Stockholm den 28 Februari 1868.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arv. Fr:sou Posse.

Reservationer:

Vid 6:te punkten, mom. a (angående elementarläroverken) af Herr Carl Anders Larsson: "Afslaget på denna punkt är bevis på omöjligheten att vinna besparing på aflöningar, äfven der tjenstebefattningarne sakna praktisk nytta."

Vid 19:de punkten (angående förändradt ordnande af folkundervisningen) af Herr Carl Ifvarsson: "Derigenom att flertalet af Utskottets ledamöter godkänt det af andra utgiftsafdelningen uppgjorda förslag till Utlåtande i ämnet, har samma majoritet också ansett icke allenast det nu rådande systemet, utan äfven sätet för statsbidragets fördelning vara tillfredsställande, det sednare i allo och det förra med ett obetydligt undantag.

Då jag deremot anser att klarhet, enkelhet och undvikande af onödiga utgifter är det mål, till hvilket man i allo bör syfta så i detta som i andra hänseenden; så och då jag icke allenast är öfvertygad, att detta mål kan, åtminstone i hvad det angår fördelningssättet, i betydlig mån vinnas, utan äfven anser det vara en skyldighet att härutinnan gå den allmänna mening, som icke allenast uttalats i en mångfald af motioner, riksdag efter riksdag, utan äfven i en underdånig skrifvelse i ämnet, tillmötes genom afskaffande af utrednings-, ansöknings-, pröfnings- och fördelningsåtgärderna för hvarje särskildt fall, samt i dess ställe antaga en ren och bestämd bas för medlens fördelning; har jag icke kunnat biträda det nu afgifna förslaget, hvarken i afseende på motiveringen, eller
konklusionen.

konklusionen. Motionerna angifva egentligen tvänne utvägar för frågans lösning, den ena afseende öfverlemnandet af hela personliga skyddsafgiften åt kommunerna, emot skyldighet för dem att underhålla ett visst antal skolor i förhållande till folkmängden, och den andra att bestämma ett visst årligt bidrag till hvarje skola, samt öfverlåta åt församlingarne att sjelfva bestämma antalet af dessa. Emellan begge dessa förslag är visserligen en systematisk skilnad i afseende på skyldigheten att inrätta erforderligt antal skolor, men sådan skilnad förefinnes dock icke angående anslaget till hvarje skola, ehuru i förra fallet skolornas antal skulle lämpas efter bidraget, då i det sednare bidraget skulle lämpas efter antalet. Hvilkendera af dessa utvägar, som kan vara den lämpligaste, vågar jag icke säga; men att hvilkendera som helst är att föredraga framför det nuvarande förfaringssättet, vågar jag tryggt påstå, helst som jag antager att under alla omständigheter något visst belopp dessutom afsättes till understöd åt medellösa församlingar. Och anser jag alltså att Utskottet bort tillstyrka en underdånig skrivelse med anhållan om utredning och förslag till nästa riksdag, detta sednare, byggdt på hvilketdera af ofvan angifna fördelningssystem, som efter utredningen kunde anses fördelaktigast. Att kontrollen, i hvilketdera fallet som helst, hädanefter icke skulle afse bisaken, kommunernas bidrag, utan hufvudsaken, som är skolan, torde vara klart af det ofvan anförda.“

Af Herr A. W. Björck: “Uti det Statsråds-protokoll för Ecklesiastik-ärenden, som är bifogadt Kongl. Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof, finnes under punkten 18 en upplysande utredning, rörande de anslag, som för folkskolorna och deras utveckling blifvit tid efter annan beviljade. Af denna utredning visar det sig icke allenast, att Statens understöd varit nödvändigt för tillvägabringande af ordnade folkskolor, utan jemväl att fördelningen af detta understöd rätteligen blifvit bestämd efter vissa grunder, hvilkas tillämpning berott af styrelsen. Det ådagalägges klart, att många församlingar ordnat sina folkskoleinrättningar på ett nöjaktigt sätt, hvilka icke skulle förmått att göra det utan det understöd, som dem tillgodokommit, men också visar det sig å andra sidan, att andra församlingar, oaktadt det understöd de åtnjutit, icke försatt sin folkskola i sådant skick, som varit afsedt, utan att de nöjt sig att inrätta en enda skola, der flera uppenbarligen erfordras. De vilkor, som vid anslagen varit fastade, likasom den pröfningsrätt rörande fördelningen, som tillkommit styrelsen, hafva sålunda visserligen varit nödvändiga; och Representationen synes ingalunda hafva misstagit sig i de anordningar, som afsett att bringa folkskolan till utveckling under inflytandet af omedelbar kontroll å användandet af de derför gifna anslag. Men icke desto mindre torde det obetingadt medgifvas, att folkskolan bör vara en församlingens egen angelägenhet, så att Staten icke må deri inblandas på annat sätt, än att den utöfvar uppsigt deröfver, att församlingen verkli- gen tillhandahåller det uppväxande släktet den undervisning, som är i lag stad-

gad, och att församlingen tillser, att icke denna förmån barnen undanhålles genom försummelse å föräldrars eller målsmäns sida. Då det mål, som måste sökas, sålunda är att sätta församlingarne i nödvändighet, äfvensom i tillfälle, att sjelfva åstadkomma och upprätthålla folkskolan till den omfattning, som hvarje ort för sig påkallar, synes det angeläget, att den speciela befattning med fördelningen af hvarje anslag, som nu tillkommer styrelsen och dess organer, upphör ju förr dess heldre, och att det öfvergångsstadium, som varit nödvändigt, men icke längre bör vara det, bringas till slut samt saken slutas så, att den utvecklar sig af sig sjelf. Såsom förhållandena för närvarande befinnas, råder en olikhet i afseende på vilkoren för de särskilda anslagen, som är i högsta mån menlig och för församlingarne förvillande, hvarförutan pröfningen både af behof och anslag måste, äfven med den största urskilning, blifva ojemn och orättvis. De flera motioner, som rörande frågan äfven vid denna riksdag framträdt, visa, att den mening är temligen allmän, att det hittills följda systemet måste utbytas mot ett annat; och det är åsigt, att sådant ofördröjligen bör ske, som föranleder till denna reservation mot Stats-Utskottets Utlåtande i ämnet.

Stats-Utskottet har visserligen ansett sig böra taga ett steg i den riktning, som ofelbart är den rätta, då Utskottet föreslagit, att församlingens skyldighet i afseende på antalet och beskaffenheten af dess skolor, skall närmare och bestämdt fastställas, samt begärt förslag till ett stadgande derom, men likasom föreskriften i 1842 års skolstadga om upprättande af en fast folkskola länge blef en död bokstaf, intilldess medel för utförandet bereddes och åtgärder vidtogos för underlättande af skyldighetens fullgörande; så synes det tyvärr vara mera än sannolikt, att ett sådant förslag, som det Stats-Utskottet ifrågasatt, skall vara temligen ändamålslost, och svårligen tillvinna sig något afseende, än mindre någon tillämpning, om det icke åtföljes af någon åtgärd, som bereder på en gång möjlighet och nödvändighet för församlingarne att fullgöra sina förbindelser. Det må icke förgätas, att församlingarne nu endast för den religiösa undervisningen betala mera, än hela skolväsendet skulle erfordra; och att deras religionslärare dock icke anses pligtige att meddela undervisningen i religionen inom skolorna, der deras verksamhet i detta hänseende kunde och borde bära den största frukten för församlingarne och för samhället, samt den största tillfredsställelsen för dem sjelfve.

Om man, såsom man synes böra, lemnar åsido det förslag, som afser, att Staten skulle öfvertaga folkskolelärares aföning, och att desse således skulle anställas i Statens tjänst; så synas tvänne motsatta åsikter rörande rätta sättet för Statens understöd åt folkskolorna hafva gjort sig gällande i de särskilda motionärernas förslag. Den ena har till syfte, att Staten skulle indraga hela den del af skyddsafgiften, som den till församlingarne afstått, och deremot gälda hälften af skollärares lön; den andra grundar sig på ett afträdande från Statens sida af den återstående andelen af skyddsafgiften; hvarester församlingarne skulle

ega skyldighet att underhålla folkskolan i det skick, som lagligen kunde bestämmas, samt Statens kontroll inskränkas till uppsigt deröfver. Pröfningen af dessa förslag bör ovillkorligen ske i sammanhang med regleringen af församlingarnes skyldighet i afseende på omfånget och beskaffenheten af folkskoleinrättningarne, och det synes icke tjena till något, om icke till ett obegränsadt anspråk på Statsverket, att utan en sådan pröfning och deraf beroende framställningar, erhålla förslag rörande ökade skyldigheter för församlingarne i afseende på omfånget och beskaffenheten af deras skolväsende. Först då med någorlunda visshet kan beräknas, såväl Statens uppoffring, som församlingarnes utgift, kan frågan vinna en praktisk lösning, och det är endast för ett sådant ändamål, som Riksdagen synes böra besvara Regeringen med en utredning, hvilken i alla händelser måste afse äfven de förhållanden, som kunna leda till utgifter för Statsverket, derest skyddsafgiften icke till erforderlig del skulle kunna användas för upprätthållande af sådana inrättningar, hvilka för folkskoleväsendet i dess helhet äro nödvändiga.“

Vid 31:sta punkten (angående anslag för offentliga föredrag i hufvudstaden) af Herrar N. H. Selander och A. O. Wallenberg.

Riks-statens Åttonde

1868 års Riks-stat anslår:

Peningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmünt.	
				Indelt på förslag.				Oindelt.					
				Mått.		Värde å 2 R:dr kubik- foten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr kubikfoten.			
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—
52,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52,800	—
20,040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,040	—
27,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27,850	—
14,864	64	130,160	79	150,394	5	300,789	—	3,210	2	6,420	40	452,234	83

Ecklesiastik-

Departementschefen . . . . .
 Departementets Expedition . . . . .
 Riksarkivet . . . . .
 Kongl. Bibliotheket . . . . .
 Nationalmuseum . . . . .

Kleresistaten:
 Peningar såsom i 1868
 Indelta räntor dito
 Indelt spanmål Mått.
 Nuvarande
 anslag . . . 150,394: 5.
 Afgår: Till
 Statsverket
 indragen be-
 hagligtids-
 förlänings-
 spanmål . . . 191: 9.

Återstå 150,202: 6.

Tillkommer:
 Förhöjning i
 värdet till 2
 R:dr 10 öro
 per kub.-fot — — —

Oindelt spanmål: Mått.
 Nuvarande an-
 slag . . . . . 3,210: 2.

Tillkommer:
 Såsom proste-
 tunna åt kon-

Transport 3,210: 2.

Tpt | 132,554 64 | 130,160 79 | 150,394 5 | 300,789 — | 3,210 2 | 6,420 40 | 569,924 83

Litt. A.

Hufvudtitel.

Förslag till blifvande Riks-stat:															
Penningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spaumål.								Summa. Riksmünt.			
				Indelt på förslag.				Oindelt.							
				Mått.	Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.	Mått.	Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.		
		R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
.....		17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—
.....		52,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52,800	—
.....		20,040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,040	—
.....		27,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27,850	—
.....		25,550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,550	—
års Riks-stat. .	14,864: 64.														
dito . . .	130,160: 79.														
Värde.															
300,789: --															
383: 80.															
300,495: 20.															
15,020: 26.	315,425: 46.														
Värde.															
6,420: 40.															
6,420: 40.	460,450: 89.	143,240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143,240	—

1868 års Riks-stat anslår:

Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.										Summa. Riksmynt.	
			Indelt på förslag.					Oindelt.						
			Mått.		Värde å 2 R:dr kubik- foten.			Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt.	132,554	64	130,160	79	150,394	5	300,789	—	3,210	2	6,420	40	569,924	83
	6,510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,510	—
	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—
	22,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,700	—
Tpt	171,764	64	130,160	79	150,394	5	300,789	—	3,210	2	6,420	40	609,134	83

Transport 3,210: 2.

traktsprosten
öfver Käl-
lands kon-
trakt i Skara
stift för Hä-
reneds nybil-
dade pasto-
rat . . . . . 7: 6.

Dito åt kon-
traktsprosten
i Norra
Wadsbokon-
trakt i sam-
ma stift för
Finnerödja
församlings
pastorat . . . 7: 6.

Förhöjning i
värdet å det
gamla ansla-
get till 2R:dr
10 öre per
kub.-fot . . . — — —

S:gr 3,225: 4.

Särskilda förslagsanslag, för
Biskopens på Gotland lön
Åt 13 Konsistorii-notarier,

Domkapitlens Expeditioner,
Lappmarks ecklesiastikverk,

Förslag till blifvande Riks-stat:														
Peningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmünt.		
				Indelt på förslag.				Oindelt.						
				Mätt.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Mätt.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
6,420: 40.	460,450: 89.	143,240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143,240
15: 96.														
15: 96.														
321: 02.														
— —	6,773: 34.	14,864 64	130,160 79	150,202 6	315,425 46	3,225 4	6,773 34	467,224 23						
Klersiet:														
..... 3,000: —														
å 270 R:dr, högst . 3,510: —		6,510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,510
Reservationsanslag		10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000
Förslagsanslag		22,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,700
Transport		197,314 64	130,160 79	150,202 6	315,425 46	3,225 4	6,773 34	649,674 23						

1868 års Riks-stat anslår:

1868 års Riks-stat anslår:															
Penningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spannmål.										Summa. Riksmünt.	
				Indelt på förslag.					Oindelt.						
				Mått.		Värde à 2 R.dr kubik- foten.			Mått.		Värde för- slagsvis à 2 R.dr kubikfoten.				
R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R.dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.		
Tpt.	171,764	64	130,160	79	150,394	5	300,789	—	3,210	2	6,420	40	609,134	83	
	265,337	49	82,363	36	53,515	1	107,030	20	80	2	160	40	454,891	45	
	72,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72,500	—	
Tpt.	509,602	13	212,524	15	203,909	6	407,819	20	3,290	4	6,580	80	1,136,526	28	

Universiteterna (af kontanta
30,000 R.dr för upprätt-
sådana löner vid Upsala
ingår.)

Penningar såsom i 1868
Indelta räntor dito
Indelt spannmål: Mått.

Nuvarande an-
slag . . . . . 53,515: 1.

Tillkommer:

Förhöjning i
värdet till 2

R.dr 10 öre
per kub.-fot . . . . .

Sigr 53,515: 1.

Oindelt spannmål: Mått.

Nuvarande anslag 80: 2.

Tillkommer: För-
höjning i värdet
till 2 R.dr 10 öre
per kub.-fot . . . . .

Sigr 80: 2.

Carolinska Mediko-kirur-
Nuvarande beloppet . . .

Tillkommer:

Till bränsle för uppvärm-
vexlingsapparaten i det
i pathologisk anatomi
stitutet uppförda hus .

Till arfvode för appara-
skötsel . . . . .

Till bestridande af kostna-
för förbrukning af vatten

Transport

Förslag till blifvande Riks-stat:														
Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.										Summa. Riksmünt.	
			Indelt på förslag.					Oindelt.						
			Mått.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Transport- beloppet ett förslagsanslag å hållande till visst belopp af universitet, i hvilka spanmål	197,314	64	130,160	79	150,202	6	315,425	46	3,225	4	6,773	34	649,674	23
års Riks-stat . 265,337: 49.														
ditto . . 82,363: 36.														
Värde.														
107,030: 20.														
5,351: 51.														
112,381: 71.														
Värde.														
160: 40.														
8: 02.														
168: 42.	265,337	49	82,363	36	53,515	1	112,381	71	80	2	168	42	460,250	98
giska instituter: ..... 72,500: —														
nings- och luft- för undervisning och kemi vid in- ... 1,115: —														
tens ... 200: —														
den från														
1,315: — 72,500: —	462,652	13	212,524	15	203,717	7	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,109,925	21

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 4 Saml. 1 Afd. 18 Haft.

1868 års Riks-stat anslår:

Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spannmål.										Summa. Riksmünt.	
			Indelt på förslag.					Oindelt.						
			Mått.		Värde å 2 R:dr kubik- foten.			Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt. 509,602 13		212,524 15		203,909 6		407,819 20		3,290 4		6,580 80		1,136,526 28		
1,389,318 95		8,913 96		98,339 1		196,678 20		21,721 5		43,443 —		1,638,354 11		
Tpt. 1,898,921 08		221,438 11		302,248 7		604,497 40		25,011 9		50,023 80		2,774,880 39		

Transport
den uti Institutets lä-
heter aubragta vattenled-

Elementarläroverken, *Reser-*
Penningar:

Nuvarande
beloppet . 1,389,318: 95.

Tillkommer:

Förhöj-
ning, so
Tab. Litt.

C. . . . . 16,241: 50.

Afgår: Den genom ökade
förslagsvärdet å Ele-
mentarlärarens lönings-
spanmål uppkommande
besparing i kontanta
anslaget eller . . . . .

Indelta räntor såsom i 1868
Indelt spanmål:

Nuvarande
anslag . 98,339: 1. 196,678: 20.

Tillkom-
mer: från
anslaget
till Pe-
dagogier
och Folk-
skolor 1,156: 9. 2 313: 80.

Afgår till Statsverket indragen
spanmål . . . . .

Återstå

Transport

Förslag till blifvande Riks-stat:															
Penningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmünt.			
				Indelt på förslag.				Oindelt.							
				Mått.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.					
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.		
1,315: —	72,500: —	462,652	13	212,524	15	203,717	7	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,109,925	21
gen- ning 236: —	1,551: —	74,051	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74,051	—
vationsanslag:															
1,405,560: 45.															
10,908: 71. 1,394,651: 74.															
års Riks-stat 8,913: 96.															
Mått. Värde.															
99,496: -- 198,992: —															
143: 9. 287: 80.															
99,352: 1.198,704: 20.															
99,352: 1.198,704: 20. 1,403,665: 70. 536,703 13 212,524 15 203,717 7 427,807 17 3,305 6 6,941 76 1,183,976 21															

1868 års Riks-stat anslår:

Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spannmål.								Summa. Riksmynt.		
			Indelt på förslag.				Oindelt.						
			Mått.		Värde å 2 R:dr kubik- foten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Tpt. 1,898,921 08		221,438 11		302,248 7		604,497 40		25,011 9		50,023 80		2,774,880 39	
25,000 —		—		—		—		—		—		25,000 —	
44,867 21		4,219 —		5,018 3		10,036 60		448 9		897 80		60,020 61	
Tpt. 1,968,788 29		225,657 11		307,267 —		614,534 —		25,460 8		50,921 60		2,859,901 —	

Transport
Förhöjning i värdet till 2 R:dr
10 öre per kub.-fot . . . . .

S:gr
Oindelt spannmål: Mått.
Nuvarande an-
slag . . . . . 21,721: 5.
Tillkommer:
Förhöjning i
värdet till 2
R:dr 10 öre
per kub.-fot . . . . .

S:gr 21,721: 5.
Seminarium för bildande af
Pedagogier och folkskolor:

Penningar:
Nuvarande beloppet . . .
Afgår: Den genom ökade
förslagsvärdet å lärarens
löningsspannmål upp-
kommande besparing i
kontanta anslaget eller

Indelta räntor såsom i 1868
Indelt spannmål:

Nuvarande anslag . . . . .
Afgår: Till anslaget för Ele-
mentarläroverken omförd
spannmål. 1,156: 9. 2,313: 80.
Till Stats-
verket in-
dragen
dito . . . 56: 6. 113: 20.

Återstå
Transport

Förslag till blifvande Riks-stat:														
Penningar.	Injelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.										Summa. Riksmynt.	
			Indelt på förslag.					Oindelt.						
			Mätt.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			Mätt.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
99,352: 1. 198,704: 20. 1,403,665: 70.	536,703	13	212,524	15	203,717	7	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,183,976	21
--- -- 9,935: 21.														
99,352: 1. 208,639: 41. Värde.														
43,443: —														
2,172: 15.														
45,615: 15.	1,394,651	74	8,913	96	99,352	1	208,639	41	21,721	5	45,615	15	1,657,820	26
lärarinnor	25,000												25,000	
44,867: 21.														
257: 36. 44,609: 85.														
års Riks-stat. . . . . 4,219: —														
Mätt. Värde.														
5,018: 3. 10,036: 60.														
1,213: 5. 2,427: —														
3,804: 8. 7,609: 60.														
3,304: 8. 7,609: 60. 43,823: 85.	1,956,354	87	221,438	11	303,039	8	636,446	58	25,027	1	52,556	91	2,866,796	47

1868 Års Riks-stat anslår:

Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmynt.		
			Indelt på förslag.				Oindelt.						
			Mått.		Värde å 2 R:dr kubikfoten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Tpt. 1,968,788	29	225,657	11	307,267	—	614,534	—	25,460	8	50,921	60	2,859,901	—
465,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	465,000	—
29,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,400	—
Tpt. 2,463,188	29	225,657	11	307,267	—	614,534	—	25,460	8	50,921	60	3,354,301	—

Transport
Tillkommer: Förhöjning i vär-
det till 2 R:dr 10 öro per
kub.-fot . . . . .

S:gr

Oindelt spanmål: Mått.
Nuvarande an-
slag . . . . . 448: 9.

Tillkommer: För-
höjning i värdet
till 2 R:dr 10
öro per k.-fot . . . . .

S:gr 448: 9.

För folkundervisningen, Re-
Seminarier för folkskole-
Stipendier för seminarii-
Arvodet och resekost-
för folkskoleinspektörer
Undervisningsmateriel m.
lorna . . . . .
Lönförbättring för exami-
lelärare . . . . .
Tillkommer: Det till-
förene å Riksgäldskon-
toret anvisade anslag till
förhöjande af dessa lä-
rares löner utöfver mi-
nimibeloppet . . . . .
Understöd för högre folk-
Folkskoleväsendets ut-
bättring . . . . .

Gymnastiska Central-insti-

Förslag till blifvande Riks-stat:															
Pennyngar.				Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.	Spannmål.								Summa. Riksmünt.		
					Indelt på förslag.				Oindelt.						
					Mätt.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Mätt.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.		
3,804: 8.	7,609: 60.	48,828: 85	1,956,354 87	221,438 11	303,069 8	636,446 58	25,027 1	52,556 91	2,866,796 47						
---	380: 48.														
3,804: 8.		7,990: 08.													
Värde.															
	897: 80.														
	44: 89.														
	942: 69.		44,609 85	4,219 —	3,804 8	7,990 08	448 9	942 69	57,761 62						
<i>servationsanslag:</i>															
lärare bildande		90,000: —													
elever		45,000: —													
nadsersättning		40,000: —													
m. för folksko-		10,000: —													
nerade folksko-		120,000: —													
30,000: —		150,000: —													
skolor		10,000: —													
veckling och för-		150,000: —													
tutet		495,000 —													
		29,400 —													
Transport		2,525,364 72		225,657 11		306,874 6		644,436 66		25,476 —		53,499 60		3,448,958 09	

1868 års Riks-stat anslår:

Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spannmål.										Summa. Riksmünt.	
			Indelt på förslag.					Oindelt.						
			Mått.		Värde å 2 R:dr kubik- foten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr kubikfoten.					
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt. 2,463,188	29	225,657	11	307,267	—	614,534	—	25,460	8	50,921	60	3,354,301	—	
280,127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280,127	—	Sundhets-kollegium med <i>Mc-Reservationsanslag</i> å 6,000
21,841	—	—	—	1,954	2	3,908	40	—	—	—	—	25,749	40	Barnmorskeundervisningen Penningar såsom i 1868 Indelt spannmål: Mått. Nuvarande an- slag . . . . . 1,954: 2. <i>Tillkommer:</i> Förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öro per kub.-fot. — — — Sigr 1,954: 2
8,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,250	—	Orthopediska institutet . . .
39,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39,400	—	Veterinärundervisningen . .
3,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,600	—	Vaccinationens befrämjande
40,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,000	—	Farsoters och smittosamma <i>slagsanslag</i> . . . . .
3,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	Svenska Läkaresällskapet
12,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,000	—	Svenska Akademien . . . . .
14,710	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,710	—	Vetenskaps-Akademien . . .
16,150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,150	—	Vitterhets-, Historic- och An-
53,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53,000	—	Fria konsternas Akademi: Till aflöning m. m. . . . . ” utrikes resestipendier, <i>slag</i> . . . . . ” inköp af Svenska beten, <i>Reservationsan-</i>
30,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,300	—	Musikaliska Akademien . . .
41,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41,250	—	Naturhistoriska Riksmuseum
101,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101,000	—	Undervisningsanstalter för Allmänna Institutet . . .
Tpt. 3,127,816	29	225,657	11	309,221	2	618,442	40	25,460	8	50,921	60	4,022,837	40	

Förslag till blifvande Riks-stat:															
Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.										Summa. Riksmünt.		
			Indelt på förslag.				Oindelt.								
			Mått.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.						
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.		
Transport	2,525,364	72	225,657	11	306,874	6	644,436	66	25,476	—	53,499	60	3,448,958	09	
dicinalstaten (derunder ett R:dr)	280,127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280,127	—	
och Barnbördshusen: års Riks-stat. . . 21,841: — Värde.															
3,908: 40.															
195: 42.															
4,103: 82.	21,841	—	—	—	1,954	2	4,103	82	—	—	—	—	25,944	82	
.....	8,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,250	—	
.....	39,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39,400	—	
.....	3,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,600	—	
sjukdomars botande, För-	40,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,000	—	
.....	3,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	
.....	12,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,000	—	
.....	14,710	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,710	—	
tiqvitets-Akademien	16,150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,150	—	
..... 39,000: —															
Reservationsan-															
..... 8,000: —															
konstnärers ar-															
slag . . . . . 6,000: —	53,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53,000	—	
.....	30,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,300	—	
.....	41,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41,250	—	
döfstumma och blinda: ..... 81,000: —															
Transport 81,000: —	3,088,992	72	225,657	11	308,828	8	648,540	48	25,476	—	53,499	60	4,016,689	91	

1868 års Riks-stat anslår:

Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmünt.		
			Indelt på förslag.				Oindelt.						
			Mått.		Värde à 2 R:dr kubik- foten.		Mått.		Värde för- slagsvis à 2 R:dr kubikfoten.				
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Tpt. 3,127,816	29	225,657	11	309,221	2	618,442	40	25,460	8	50,921	60	4,022,837	40
9,141	25	158	29	112	6	225	20	---	---	---	---	9,524	74
15,000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	15,000	---
24,000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	24,000	---
7,802	46	18,858	14	42,660	8	85,321	60	70	9	141	80	112,124	---
Tpt. 3,183,760	---	244,673	54	351,994	6	703,989	20	25,531	7	51,063	40	4,183,486	14

Till understöd och upp-
dre uppfostringsanstal-
löse döfstumma barn . .

Fattigvården i Stockholm
Penningar såsom i 1868
Indelta räntor dito
Indelt spanmål: Mätt.

Nuvarande an-
slag . . . . . 112: 6.

Tillkommer:

Förhöjning i
värdet till 2
R:dr 10 öre per
kub.-fot . . . . .

S:gr 112: 6.

Fattigvården i allmänhet,
Serafimerordens-lasarettets
Hospitalers och Lasaretters
Penningar såsom i 1868
Indelta räntor dito
Indelt spanmål: Mätt.

Nuvarande an-
slag . . . . . 42,660: 8.

Tillkommer:

Förhöjning i
värdet till 2
R:dr 10 öre
per kub.-fot. . . . .

S:gr 42,660: 8.

Oindelt spanmål: Mätt.

Nuvarande an-
slag . . . . . 70: 9.

Transport 70: 9.

Förslag till blifvande Riks-stat:														
Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmynt.			
			Indelt på förslag.				Oindelt.							
			Mått.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.					
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Transport 81,000: —	3,088,992	72	225,657	11	308,828	8	648,540	48	25,476	—	53,499	60	4,016,689	91
muntran åt min- ter för medel- . . . . . 20,000: —	101,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101,000	—
och landsorterna: års Riks-stat . . . 9,141: 25.														
dito . . . 158: 29.														
Värde.														
225: 20.														
11: 26.														
236: 46.														
9,141: 25.														
158: 29.														
112: 6.														
236: 46.														
15,000: —														
24,000: —														
9,536: —														
15,000: —														
24,000: —														
Förslagsanslag														
underhåll														
underhåll: års Riks-stat . . 7,802: 46.														
dito . . . 18,858: 14.														
Värde.														
85,321: 60.														
4,260: 8.														
89,587: 68.														
Värde.														
141: 80.														
141: 80.														
3,238,133: 97			225,815	40	308,941	4	648,776	94	25,476	—	53,499	60	4,166,225	91

1868 års Riks-stat anslår:															
Penningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmynt.			
				Indelt på förslag.				Oindelt.							
				Mått.		Värde å 2 R:dr kubik- foten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr kubikfoten.					
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.		
Tpt.	3,183,760	—	244,673	54	351,994	6	703,989	20	25,531	7	51,063	40	4,183,486	14	Transport 70: 9. <i>Tillkommer:</i> Förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre per kub.-fot. . . . . S:gr 70: 9.
	1,750	—	—	—	20,442	9	40,885	80	—	—	—	—	42,635	80	Stora Barnhuset i Stock- Penningar såsom i 1868 Indelt spanmål: Mått. Nuvarande an- slag . . . . . 20,442: 9. <i>Tillkommer:</i> Förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre per kub.-fot . . . . . S:gr 20,442: 9.
	1,250	—	—	—	12,225	1	24,450	20	—	—	—	—	1,250	—	Frimurarebarnhuset . . . . . Barnhusen i landsorterna: Nuvarande anslag . . . . . <i>Tillkommer:</i> Förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre per kub.-fot. . . . . S:gr
	6,529	40	14,281	05	135,429	5	270,859	—	911	1	1,822	20	293,491	65	Kyrkors underhåll: Penningar såsom i 1868 Indelta räntor dito Indelt spanmål: Mått. Nuvarande anslag . . . 135,429: 5.
Tpt.	3,193,289	40	258,954	59	520,092	11	1,040,184	20	26,442	8	52,885	60	4,545,313	79	Transport 135,429: 5.

Förslag till blifvande Riks-stat:															
Penningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmünt.			
				Indelt på förslag.				Oindelt.							
				Mått.		Värde å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Mått.		Värde för- slagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.					
R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R.dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.		
141: 80.		3,238,133	97	225,815	40	308,941	4	648,776	94	25,476	—	53,499	60	4,166,225	91
7: 9.															
148: 89.		7,802	46	18,858	14	42,660	8	89,587	68	70	9	148	89	116,397	17
holm: års Riks-stat . . .	1,750: —														
Värde.															
40,885: 80.															
2,044: 29.															
42,930: 09.		1,750	—	—	—	20,442	9	42,930	09	—	—	—	—	44,680	09
.....		1,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,250	—
Mått.	Värde.														
12,225: 1.	24,450: 20.														
— —	1,222: 51.														
12,225: 1.		—	—	—	—	12,225	1	25,672	71	—	—	—	—	25,672	71
års Riks-stat . . .	6,529: 40.														
dito . . .	14,281: 5.														
Värde.															
270,859: —															
270,859: —	20,810: 45.	3,248,936	43	244,673	54	384,270	2	806,967	42	25,546	9	53,648	49	4,354,225	88

1868 års Riks-stat anslår:

Penningar.	Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmünt.			
			Indelt på förslag.				Oindelt.							
			Mått.	Värde å 2 R.dr kubik- foten.	Mått.	Värde för- slagsvis å 2 R.dr kubikfoten.	Mått.	Värde för- slagsvis å 2 R.dr kubikfoten.	Mått.	Värde för- slagsvis å 2 R.dr kubikfoten.				
Tpt.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R.dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.
	3,193,289	40	258,954	59	520,092	1	1,040,184	20	26,442	8	52,885	60	4,545,313	79
	20,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—
	1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—
	16,886	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,886	21
	15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—
S:a	3,246,675	61	258,954	59	520,092	1	1,040,184	20	26,442	8	52,885	60	4,598,700	—

Transport 135,429: 5.

*Tillkommer:*Förhöjning i
värdet till 2R:dr 10 öre
per kub.-fot — — —

S:gr 135,429: 5.

Oindelt spanmål: Mätt.

Nuvarande an-
slag . . . . . 911: 1.*Tillkommer:* För-
höjning i värdet
till 2 R:dr 10 öre
per kub.-fot . . . . .

S:gr 911: 1.

Resestipendier samt läro-
gifvande. *Reservationsan-*Rese- och traktamentspen-
16,886 21Skrifmaterialier och expen-
slag:

Nuvarande beloppet. . . .

Afgår för jemnande af
slutsumma . . . . .Extra utgifter, *Reservations-**Anm.* Tillökningen i Hufvudtiteln utgör således 116,000 R:dr, hvaraf

Förslag till blifvande Riks-stat:																
Peningar.		Indelta Rän- tor, enligt markegång på förslag.		Spanmål.								Summa. Riksmünt.				
				Indelt på förslag.				Oindelt.								
				Mått.	Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.	Mått.	Värde för- slagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
270,859: —	20,810: 45.	3,248,936	43	244,673	54	384,270	2	806,967	42	25,546	9	53,648	49	4,354,225	88	
13,542: 95.	284,401: 95.															
Värde.																
1,822: 20.																
91: 11.	1,913: 31.	6,529	40	14,281	05	135,429	5	284,401	95	911	1	1,913	31	307,125	71	
böckers och lärda verks ut- slag		20,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—	
ningar, Förslagsanslag		1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—	
ser, ved m. m., Förslagsan-	16,886: 21.															
Hufvudtitelns	37: 80.	16,848	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,848	41	
anslag		15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	
Summa		3,308,814	24	258,954	59	519,699		71,091,369	37	26,458	—	55,561	80	4,714,700	—	

förhöjningen i värdet å spanmålen uppgår till 54,615 R:dr 77 öre.

Tab. Litt. B.

Extra Statsregleringsanslag tillhörande Åttonde Hufvudtiteln.

A) Anslag.	Riksmünt.	
	R.dr.	öre.
<i>Ecklesiastik-departementets expedition:</i>		
Till tjänstebitråde för ärenden, rörande ordnandet af presterskapets löneförmåner	3,000	—
<i>Kleresi-staten:</i>		
Till förbättring af komministrars, kapellpredikanter samt pastorats- och socken-adjunkters lönevilkor	10,000	—
<i>Universiteten:</i>		
Till instrumenter för fysiologiska institutionen vid Upsala universitet	3,000	—
<i>Carolinska Mediko-kirurgiska institutet:</i>		
Till utvidgning och fullbordande af gasledningen i institutets nya byggnad	2,095	—
„ materiel för den patologiskt-anatomiska institutionen	3,000	—
	5,095	—
<i>Elementarläroverken:</i>		
Till fullbordande af läroverksbyggnaden i Upsala	40,000	—
„ dito af dito i Skara	7,500	—
	47,500	—
<i>För folkundervisningen:</i>		
Till understöd för sådana församlingar, som ej förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskollärare	20,000	—
För undervisning i trädgårdsskötsel vid folkskollärare-seminarier	3,000	—
	23,000	—
<i>Sundhets-kollegium:</i>		
Till löneförbättring åt dess embets- och tjänstemän samt vaktmästare	8,050	—
<i>Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien:</i>		
Till arfvode och resekostnadsersättning åt en antiquitetsintendent	3,500	—
„ uppeökande och aftecknande af runstenar samt teckningarnes utgifvande	1,500	—
	5,000	—
Transport	5,000	—
	99,645	—

		Riksmünt.	
		R:dr.	öre.
	Transport 5,000: —	99,645	—
Till	undersökning af fäderneslandets fornlemningar och upprättande af förteckningar öfver sådana 2,000: —		
„	utgifvande af plancheverk öfver fornsaker m. m. 2,000: —		
„	arfvoden åt biträden vid ordnandet af akademiens samlingar . . . . . 1,500: —		
„	aflöningstillökning åt akademiens vaktbetjening . . . . . 1,936: —	3,436	—
<i>För hospitalsvården:</i>			
	Till hospitalsfondens förstärkning, såsom kreditiv	100,000	
<i>Diverse anslag:</i>			
	Till fullbordandet af reparationsarbetet å domkyrkan i Linköping . . . . . 13,500: —		
„	vård och skötsel af spetälska personer i Helsingland . . . . . 3,000: —		
För	fortsatt utgifvande af arbetet "Svenska språkets lagar" . . . . . 1,500: —		
„	tillsyn och vård om Lifruskammarens samlingar 600: —		
Till	Professoren C. G. Malmström för afslutande af ett historiskt arbete . . . . . 2,500: —		
„	Lithografen C. J. Billmark, för fortsatt utgifvande af plancheverket "Sverige, aqvarell-lithografier och tontryck" . . . . . 800: —		
„	Artisten N. M. Mandelgren för fortsättande af hans antiqvariska forskningar . . . . . 1,500: —		
„	understöd för den af doktor O. Sandahl i hufvudstaden inrättade mediko-pneumatiska anstalt . . . . . 2,000: —	25,400	—
		<u>Anslag tillhopa</u>	<u>237,481</u> —
B) Att utgå såsom lån.			
Till	fullbordande af läroverksbyggnaden i Skara	20,000	—
		<u>Tillsammans anslag och lån</u>	<u>257,481</u> —

Tab. Litt. C.**Elementarläroverken.**

Ny anvisning.	Stats-Utskottet föreslår:	
	R.dr.	öre.
Till aflöning, efter gällande grunder, för Rektorer, Lektorer, Adjunkter och Kolleger, äfvensom för öfningslärare vid de fullständiga läroverken	16,200	—
” godtgörelse för de från Landskrona stad och kyrka förut utgående bidrag till aflöning för Rektorn, äldste Kollegan och Sångläraren vid dervarande läroverk		41 50
Summa	16,241	50